

บทที่ 17
การพูดในโอกาสต่าง ๆ เพื่อรณรงค์ในสังคม

บทที่ 17

การพูดในโอกาสต่าง ๆ เพื่อмарยาทในสังคม

คนเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงจำเป็นที่จะต้องมีมนุษยสัมพันธ์กันขึ้น ซึ่งรวมตั้งแต่การสนทนากุศลกันไปจนถึงการมีกิจกรรมร่วมกัน ในบรรดาภิการณ์ต่าง ๆ นั้นจำเป็นที่จะต้องใช้การพูดเสมอ ทั้งนี้หมายถึงการพูดเพื่อмарยาทในสังคม และการพูดในโอกาสต่าง ๆ ยิ่งถ้าบุคคลใดเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีชื่อเสียง และเป็นที่นับถือของสังคม ด้วยแล้ว ก็ยิ่งจะมีโอกาสได้รับเชิญให้พูดในโอกาสต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

ในช่วงเวลาหนึ่งของชีวิตของเรา เรายอมจะมีโอกาสเป็นผู้มีเกียรติพูดในงานหรือในพิธีต่าง ๆ ในสังคม นักศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงวิธีพูดในโอกาสต่าง ๆ เพื่อмарยาทในสังคมไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่จะประกอบอาชีพครูด้วยแล้ว ยิ่งจำเป็นจะต้องรู้มากขึ้น เพราะอาชีพครูเป็นอาชีพที่จะต้องพบปะกับคนในสังคมเป็นจำนวนมากและเป็นอาชีพที่สังคมยกย่องว่า “มีความรู้” ดังนั้น โอกาสที่จะพูดในงานต่าง ๆ จึงมีมากกว่าผู้อื่น

การพูดในโอกาสต่าง ๆ เพื่อмарยาททางสังคมที่นิยมใช้กันมากมีดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติหน้าที่โழนก

ในงานหรือในพิธีการในสังคมที่มีผู้รับเชิญให้พูดเพียงคนเดียวจำเป็นจะต้องมีโழนก ทำหน้าที่เป็นตัวกลางทำการติดต่อสื่อความหมายระหว่างผู้รับเชิญ กับผู้พูดหรือผู้ชม โழนก จะทำหน้าที่กล่าวแนะนำผู้รับเชิญ และเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นผู้กล่าวแทนผู้พูดหรือผู้ชม โழนก จะเป็นผู้ที่ทำให้การพูด หรือพิธีในงานนั้น ๆ ดำเนินไปด้วยดี และมีระเบียบ

ผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นโழนกนั้นจะต้องเป็นคนเนี้ยบแหลม สามารถใช้ไหวพริบและปฏิกิริยาแก่บุคคลที่จะพูดให้ได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีอารมณ์เริง แจ่มใส และมีความว่องไว คล่องตัว (pleasant and active)

ข้อแนะนำสำหรับผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นโழนก

- 1.1 ต้องพยายามให้สีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อเข้ากับบรรยายกาศ
- 1.2 ต้องทำตัวให้สง่า
- 1.3 ต้องรู้จักเลือกห้อยคำ และเรื่องที่จะนำมาพูด
- 1.4 อ่ายพูดให้ยาว หรือมากเกินไป
- 1.5 พยายามหลีกเลี่ยงการใช้ข้อความ หรือห้อยคำที่ซ้ำซาก

2. การปฏิบัติหน้าที่พิธีกร

หน้าที่พิธีกรนั้นคล้ายคลึงกับหน้าที่โฆษณา ต่างกันที่ว่าหน้าที่พิธีกรนั้น ใช้ในงานที่เป็นพิธีการที่มีผู้รับเชิญให้พูดมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป ในโอกาส เช่นนี้ พิธีกรมีหน้าที่รวบรวม ว่ามีผู้พูดกี่คน และต้องทำการกล่าวแนะนำบุคคลเหล่านั้น เกี่ยวกับหน้าที่การงาน ความสามารถ และเรื่องที่จะพูด การที่พิธีกรจะแนะนำผู้พูดตามลำดับก่อนหลัง ตามวัยุติ หรือคุณุติ หรือตามลำดับหัวข้อเรื่องที่จะพูดนั้นต้องพิจารณาให้เหมาะสมแก่ผู้พูดแต่ละคน

ข้อแนะนำสำหรับผู้ที่จะทำหน้าที่พิธีกร

2.1 พยายามพูดให้สั้น และมีชีวิตชีวา

2.2 พูดเน้นถึงผู้ที่ได้รับเชิญให้ขึ้นมาพูด

2.3 ก่อนที่จะเชิญคนต่อไปขึ้นมาพูด พิธีกรอาจใช้คำพูดสั้น ๆ พูดให้ผู้ฟังเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้นที่จะฟัง

2.4 จะต้องประสานงานกับผู้พูด หรือฝ่ายกำกับเวลาที่เกี่ยวกับเรื่องเวลา เป็นต้น

3. การกล่าวแนะนำผู้พูด

การกล่าวแนะนำผู้พูดนั้น มักจะกล่าวในโอกาสที่มีการแสดงปาฐกถาที่เป็นพิธีการ เช่น การกล่าวแนะนำองค์ปธนก หรือในโอกาสที่การอภิปราย เช่น การกล่าวแนะนำผู้ดำเนินการอภิปราย และการกล่าวแนะนำวิทยากรในการสัมมนา เป็นต้น

ตามปกติแล้ว ผู้กล่าวแนะนำผู้พูดจะเป็นผู้มีเกียรติที่มาร่วมในพิธีนั้นด้วย โดยจะเป็นผู้เชิญผู้ที่มีเกียรตินั้นเป็นผู้กล่าวแนะนำผู้พูด

ผู้มีเกียรตินั้น จะกล่าวแนะนำผู้พูดอย่างสั้น ๆ ประมาณ 5 นาที ใช้คำพูดกึ่งราชการ และแนะนำโดยการกล่าวถึงผู้พูดว่าเป็นใคร มีการศึกษาจากที่ใด คุณุติในการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่การงานในปัจจุบัน ความสามารถ และความชำนาญพิเศษของผู้พูดต่อเรื่องที่จะมาพูด (ดูตัวอย่างบทที่เกี่ยวกับปาฐกถา)

ในการกล่าวแนะนำผู้พูdnั้น ผู้กล่าวแนะนำจะต้องพูดแนะนำให้ตรงกับความจริง อย่าให้ผิดพลาดในเรื่องตำแหน่ง หรือหน้าที่การงานเป็นอันขาด และอย่ายกย่องผู้พูดมากเกินไปจนเกลียเป็นการยกยอ เพราะจะทำให้ผู้พูดเกิดความกระดาษอย่าง ประการสำคัญก็คืออย่าพูดเพลินหรือเกินเลยเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของผู้พูด

4. การกล่าวขอบคุณผู้พูด

เมื่อผู้พูดจบแล้ว ผู้กล่าวแนะนำจะเป็นผู้กล่าวขอบคุณผู้พูดด้วย โดยทั่ว ๆ ไป แล้ว ผู้กล่าวขอบคุณจะกล่าวถึงความสำเร็จของเรื่องที่ผู้พูดหรือองค์ประธานได้พูดอย่างสั้น ๆ พร้อมทั้งเน้นให้เห็นว่าผู้พูดจะได้รับประโยชน์จากการฟังครั้งนี้ด้วย แล้วกล่าวขอบคุณอีกครั้งหนึ่งหรือผู้กล่าวขอบคุณอาจจะเรียกร้องให้ผู้พูดปรับมือให้ผู้พูดได้ (ดูตัวอย่างบทที่เกี่ยวกับประธานฯ)

ในการนี้ที่เป็นการสัมมนา และประชานได้เชิญวิทยากรมาเป็นผู้พูด ผู้กล่าวขอบคุณ จะเริ่มด้วยการกล่าวขอบคุณ แล้วสรุปเนื้อหาที่วิทยากรพูดไว้อย่างสั้นที่สุด พร้อมทั้งกล่าว เชิญวิทยากรไว้สำหรับการพูดคราวต่อไป และจบลงด้วยการกล่าวขอบคุณอีกครั้งหนึ่ง

5. การกล่าวต้อนรับ

ในโอกาสที่มีผู้มาเยี่ยม หรือมีผู้มาร่วมในงานหรือผู้มาใหม่ มักจะมีประเด็นเลี้ยง ต้อนรับ และกล่าวต้อนรับผู้มาเยี่ยมนั้น ทั้งนี้ เป็นการแสดงอัธยาศัยไมตรีอันดียิ่งและเป็นการ เชื่อมความสัมพันธ์ ความสามัคคีกันไว้ด้วย การกล่าวต้อนรับ เป็นการแสดงออกถึงการให้ เกียรติแก่ผู้ที่มาเยี่ยม เป็นการแนะนำให้ผู้มาเยี่ยม หรือผู้มาใหม่ให้รู้จักสถานที่นั้น ๆ ดีขึ้น ส่วน ผู้มาเยี่ยมจะรู้สึกอบอุ่นใจ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเองกับผู้เป็นเจ้าของสถานที่

การกล่าวต้อนรับมีหลักการดังนี้

เริ่มต้น 5.1 คำปฏิสัตย์

5.2 กล่าวถึงความรู้สึกยินดีของผู้เป็นเจ้าของสถานที่

เนื้อเรื่อง : 5.3 พูดเกี่ยวกับส่วนที่ดีของผู้มาเยี่ยม และกล่าวถึงความสัมพันธ์ของผู้มาเยี่ยมกับ เจ้าของสถานที่

สรุป : 5.4 พูดถึงความประรรณดีของเจ้าของสถานที่

สรุป : 5.5 พูดเป็นหนึ่งองเรียกร้องให้ผู้มาเยี่ยมกลับมาเยี่ยมอีก

ข้อพิจารณา : ควรกล่าวสั้น ๆ และไม่ควรพูดเกิน 15 นาที

ในการนี้ที่ผู้มาเยี่ยมนั้นมาเป็นกิจกรรมในนามของสถาบัน เช่น องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ได้มายเยี่ยมองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้กล่าวต้อนรับจะกล่าว แสดงความยินดีต้อนรับและกล่าวอ้างถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันทั้งสอง พร้อมทั้ง ย้ำถึงความร่วมมือของสถาบันทั้งสองในโอกาสต่อไปด้วย จะจบด้วยการสรุปตามหลักขั้นตอน ก็ได้

สำหรับที่มาเยี่ยมนั้นมาเพื่อทัศนศึกษา เช่น มาดูงาน หรือคณาจารย์วิทยาลัยอื่นมาดูระบบการสอนด้วยโทรศัพท์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เช่นนี้ ผู้เป็นเจ้าของสถานที่ควรให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันพอดังเบป แล้วจึงพากชมสถาบัน และสิ่งที่เข้าต้องการ สำหรับเอกสาร ก็ควรแจกเอกสารเกี่ยวกับรายละเอียดของสถาบัน

6. การกล่าวตอบการต้อนรับหรือการกล่าวอำลาจากการเยี่ยม

การกล่าวอำลาจากการเยี่ยมนั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน แต่ส่วนใหญ่ถือเป็นหลักปฏิบัติ ดังนี้ คือ

6.1 คำปฏิสัมสาร

6.2 กล่าวขอบคุณ

6.3 กล่าวถึงความประทับใจในการต้อนรับ และในความมีไมตรีจิตจากเจ้าของบ้าน

6.4 กล่าวเชิญเจ้าของบ้านให้ไปเยือนตอนบ่าย

7. การกล่าวต้อนรับผู้เข้ารับตำแหน่ง

ในการที่ผู้มาใหม่นั้นเป็นผู้เข้ารับตำแหน่ง ผู้เป็นเจ้าของสถานที่จะต้องกล่าวต้อนรับดังนี้

7.1 คำปฏิสัมสาร

7.2 กล่าวแสดงความรู้สึกยินดีต้อนรับ

7.3 พูดเกี่ยวกับประวัติของผู้เข้ารับตำแหน่งอย่างย่อ แล้วพูดเกี่ยวกับผลงาน ความดี ความสามารถของผู้เข้ารับตำแหน่ง

7.4 หวังว่าผู้เข้ารับตำแหน่งคงจะมีความสุข ความพอใจในสถานที่ใหม่นี้ พร้อมทั้ง หวังว่า ทั้งผู้เข้ารับตำแหน่ง และผู้เป็นเจ้าของสถานที่ คงจะร่วมมือช่วยเหลือกัน และเป็นมิตรต่อกัน

การกล่าวต้อนรับผู้เข้ารับตำแหน่งนี้ อาจจะเป็นการกล่าวต้อนรับหัวหน้าสายงานหรือ ผู้บริหารงาน หรือนักปักครอง เช่น นายอำเภอ ปลัดเทศบาล ครูใหญ่ ศึกษาธิการ ฯลฯ

8. การกล่าวในโอกาสเข้ารับตำแหน่ง (ใหม่)

ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ไปเป็นผู้บริหารหรือหัวหน้าสายงานนั้นควรแสดงตัวโดยการ เรียกประชุมภายใน 10 วันแรกที่เข้าไปทำงาน การพูดในโอกาสนี้จำเป็น จะต้องมีการเตรียมให้พร้อม และจะต้องพูดให้เข้มแข็ง จริงจัง เพื่อเป็นการแสดงให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาเห็นความสามารถในการเป็นผู้นำ

มีข้อแนะนำในแนวทางฯ ดังนี้

8.1 คำปฏิสันธิ

8.2 กล่าวถึงความรู้สึกยินดีของตน ที่ได้มาทำงานร่วมกับผู้อื่นได้บังคับบัญชาชุดนั้น

8.3 ยกย่องสถาบัน หรือสถานที่ ๆ ตนเองทำงาน

8.4 กล่าวถึงหลักการ หรืออุดมคติในการทำงานของตนเอง

8.5 พูดให้ทุกคนเห็นว่าทุกคนมีความรับผิดชอบ และมีความสำคัญต่อสถาบันนั้น ๆ แล้วจึงเรียกร้องให้ทุกคนร่วมมือกันทำงาน

ข้อควรระวัง ก็คือ ผู้เข้ารับตำแหน่งไม่ควรจะพูดถึงตนเองในทำนองแสดงความใหญ่โต หรืออวดตัว และไม่ควรกล่าวหรือแสดงถึงความไม่มั่นใจในตัวเอง

9. การกล่าวคำอำลา

ในสังคมยุ่งจะมีผู้ลาออกจากงาน หรือโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่จากที่แห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่งเสมอ และสิ่งที่ทำกันมานานเป็นประเพณี ก็คือ การจัดงานเลี้ยงส่ง และในโอกาสนั้นผู้ที่จะจากไปก็จะต้องเป็นผู้กล่าวคำอำลา

ผู้กล่าวคำอำลา ต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะการกล่าวคำอำลา เป็นการพูดที่จะสอดแทรกอารมณ์เข้าด้วย คือ มีทั้งอารมณ์ยินดีที่จะได้ปรับตำแหน่งใหม่ และอารมณ์แห่งความอาลัยที่จะต้องจากที่เดิมไป ดังนั้น การพูดที่ดีจะต้องไม่มีอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่งมากเกินไปควรจะพูดอย่างจริงใจ และซื่อสัตย์

ข้อแนะนำสำหรับการกล่าวคำอำลา มีดังนี้ คือ

9.1 คำปฏิสันธิ

9.2 ในกรณีที่ผู้ฟังยังไม่ทราบถึงสาเหตุการจากไป ก็ให้พูดถึงสาเหตุที่ต้องจากไป ถ้าผู้ฟังทราบอยู่ก่อนแล้ว ก็ให้เริ่มด้วยการกล่าวถึงความอาลัยที่จะต้องจากไป ทั้ง ๆ ที่มีความรู้สึกไม่อยากจะจากไป เพราะมีความสุข ความพอใจ ในสถานที่เดิม

9.3 กล่าวถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างตนกับเพื่อนร่วมสถาบันหรือกับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลบางคนที่ให้ความร่วมมือในด้านการทำงานและความประทับใจต่าง ๆ ที่ทำให้ไม่อยากจะจากไป

9.4 เน้น ความสัมพันธ์ที่จะยังมีต่อกัน พร้อมทั้งพูดเชือเชิญให้เพื่อนร่วมสถาบันไปเยือนยังสถานที่ทำงานใหม่ของตน

9.5. กล่าวขอบคุณผู้ที่มาร่วมงาน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดงาน

10. การกล่าวมอบรางวัลหรือของขวัญ

จะพบอยู่เสมอว่า ในสังคมมักจะมีการมอบของรางวัล หรือของขวัญเนื่องในโอกาสต่าง ๆ เช่น เนื่องจากการเสียสละ เนื่องจากความช่วยเหลือในกิจกรรม เนื่องจากมีผลงานเด่น ฯลฯ ในโอกาสที่มีการมอบรางวัลหรือของขวัญ ผู้กล่าวมอบควรพยายามพูดให้สั้นที่สุด (ไม่ควรพูดเกิน 15 นาที) ผู้พูดควรมีการตระเตรียมมาบ้าง ควรพูดให้มีชีวิตชีวา และทำให้ผู้อื่นมีความรู้สึกที่จะพยายามทำความดีต่อไป การพูดแบบนี้มีหลักการดังนี้

10.1 กล่าวคำปฏิสันธิ

10.2 กล่าวถึงความรู้สึกยินดีต่อผู้รับรางวัล เนื่องในโอกาสนั้น

10.3 ยกย่องผู้ได้รับรางวัลแต่เพอสมควร และควรจดจำข้อเท็จจริงต่าง ๆ เช่น ชื่อและคุณสมบัติตลอดจนผลงานของผู้ได้รับรางวัลให้แม่นยำ

10.4 กล่าวเน้นถึงความหมายของการให้รางวัล (โดยไม่กล่าวถึงราคากลางของรางวัลเลย) ในแนวที่ว่า รางวัลนั้นเป็นเพียงสิ่งตอบแทนความดี และเป็นของที่ระลึกถึงความดีที่ผู้ได้รับกระทำไว้

10.5 เมื่อกล่าวข้อความทั้งหลายจบแล้ว จึงเชิญผู้รับอกรับของขวัญ ด้วยการส่งของนั้นให้กับมือ และอาจจะสัมผัสมือผู้รับเป็นการแสดงความยินดีตามแบบสากلنิยมก็ได้

11. การกล่าวตอบที่ได้รับรางวัลหรือของขวัญ

ในงานที่เป็นพิธีการ ผู้ได้รับรางวัลหรือของขวัญจะต้องกล่าวตอบขอบคุณ และควรจะพูดให้เกิดความหมายว่า ผู้ได้รับรางวัล มีความรู้สึก “ขอบคุณ” อย่างจริงใจ ผู้ได้รับรางวัลจะกล่าวตอบ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

11.1 คำปฏิสันธิ

11.2 กล่าวถึงความรู้สึกยินดีที่ตนได้รับรางวัลหรือของขวัญ

11.3 กล่าวขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยทำให้ตนประสบความสำเร็จ

11.4 พูดให้เห็นความรู้สึกว่า ของขวัญหรือของรางวัลนั้น มีความหมายสำคัญมาก

11.5 กล่าวขอบคุณ

ถ้ากล่าวในฐานะผู้แทนกลุ่ม จะต้องกล่าวว่า ความสำเร็จนั้นเป็นความสำเร็จของเพื่อนร่วมงานด้วย

12. การกล่าวมโนถารวัตถุ

ผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ย่อมมีโอกาสที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันเสมอ บางครั้งผู้ที่มีฐานะดีกว่า ก็สร้างถาวรวัตถุให้เป็นประโภชน์แก่สาธารณะ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล สุขศala วัด ศาลาพักร้อน สะพาน ถนน ห้องสมุด ฯลฯ แต่บางครั้งก็มีผู้สร้างถาวรวัตถุเหล่านี้ เพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว หรือเป็นการระลึกถึงคุณงามความดี ของบุคคลที่สร้างคุณประโภชน์ให้แก่ประเทศชาติ ในกรณีนี้มักจะเป็นอนุสาวรีย์ เมื่อสิ่งก่อสร้างนั้นเสร็จแล้ว ก็จะมีพิธีมอบ หรือกล่าวเปิดถาวรวัตถุนั้น ๆ

ผู้กล่าวมโนถารวัตถุอาจจะยึดหลักเกณฑ์จากตัวอย่าง ต่อไปนี้

12.1 การกล่าวมโนถับสิ่งก่อสร้างหรือถาวรวัตถุ ให้เป็นสาธารณประโภชน์

12.1.1 คำปฏิเสธถาวร

12.1.2 กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการสร้าง

12.1.3 ประโภชน์ที่จะได้รับ

12.2 การกล่าวมโนถอนุสาวรีย์หรือสิ่งก่อสร้าง เพื่อเป็นที่ระลึกถึงบุคคล

12.2.1 คำปฏิเสธถาวร

12.2.2 พูดถึงชีวประวัติและคุณงามความดีของบุคคลผู้นั้น

12.2.3 ความมุ่งหมายในการสร้าง

ตัวอย่าง

การกล่าวเปิดโรงเรียน :

1. คำปฏิเสธถาวร

2. พูดถึงความสำคัญของการศึกษา กับการปกครองระบบประชาธิปไตย

3. ประโภชน์ที่จะได้รับจากโรงเรียนนั้น ๆ

การกล่าวเปิดโรงพยาบาล :

1. คำปฏิเสธถาวร

2. พูดถึง ความสำคัญทางการแพทย์

3. ประโภชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

การกล่าวมโนถอนอาคารหลังใหม่, สะพาน, ถนน ฯลฯ (ในกรณีที่สร้างเพื่อเป็นที่ระลึกถึงบุคคล) :

- คำปฏิสันธิ
- เป็นการสร้างอุทิศให้แก่.....
- ความสำคัญของบุคคลนั้น
- จุดมุ่งหมายในการสร้าง
- ประโยชน์ที่จะได้รับ

ถ้าเป็นกรณีที่สร้างเพื่อให้เป็นสาธารณประโยชน์แก่คนทั่วไป การกล่าวมอบนั้นจะพูดเกี่ยวกับ

- คำปฏิสันธิ
- ความมุ่งหมายในการสร้าง
- ความสำคัญของสิ่งก่อสร้าง หรืออาคารวัตถุนั้น
- ประโยชน์ที่จะได้รับ

การกล่าวรายงานเปิดอนุสาวรีย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช :

- คำปฏิสันธิ
- เล่าถึงเชื้อประวัติและผลงานของพ่อขุนรามคำแหง
- เหตุที่สร้างอนุสาวรีย์นั้น

12.3 กากกล่าวมอบเครื่องมือ เครื่องใช้เพื่อให้เป็นสาธารณประโยชน์ ในการมอบเครื่องมือ เช่น เครื่องมือแพทย์ ฯลฯ เครื่องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนยาภัณฑ์ ฯลฯ เพื่อให้เป็นสาธารณประโยชน์นั้น ก็จะใช้หลักการ ดังนี้ คือ

- คำปฏิสันธิ
- กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่มอบเครื่องมือให้
- ประโยชน์ที่จะได้รับ

13. การกล่าวตอบรับมอบถาวรวัตถุ

เป็นรายการที่ผู้รับมอบถาวรวัตถุ หรือสิ่งก่อสร้าง หรือเครื่องมือ หรือเครื่องใช้ ฯลฯ จะต้องกล่าวตอบ ใน การกล่าวตอบ มักนิยมปฏิบัติกัน ดังนี้

- คำปฏิสันธิ
- กล่าวขอบคุณในน้ำใจ ที่ผู้มอบมองเห็นความจำเป็น และความสำคัญของส่วนรวม
- กล่าวถึงคุณประโยชน์ของสิ่งที่ได้รับมอบ ที่มีต่อส่วนรวมอย่าง甚 ฯ
- กล่าวขอบคุณ และอาจจะกล่าวอำนวยพรให้แก่ผู้มอบด้วย

14. การกล่าวคำอวยพร

การไปในงานมงคลใด ๆ ในสังคมก็ตาม เราอาจจะถูกเชิญให้เป็นผู้กล่าวคำอวยพร ในงานนั้น ดังนั้น จึงควรจะมีการเตรียมให้พร้อมตามแต่ประเพทของงาน เช่น งานมงคลสมรส งานวันเกิด งานขึ้นบ้านใหม่ งานขึ้นปีใหม่ ฯลฯ ดังต่อไปนี้

14.1 การกล่าวคำอวยพรในงานมงคลสมรส ผู้พูดควรจะกล่าวอย่างขอบเขตดังนี้

14.1.1 คำปฏิเสธการ

14.1.2 กล่าวว่า รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้ขึ้นกล่าวคำอวยพรในโอกาสที่เป็นมงคลนั้น

14.1.3 พูดถึงความสัมพันธ์ของผู้พูดกับคู่嫁สาว

14.1.4 พูดแนะนำเกี่ยวกับชีวิตการครองรัก

14.1.5 อวยพร และอาจจะชี้ช่องทางให้ดี เป็นการอวยพรตามสถานนิยม

14.2 การกล่าวคำอวยพรในงานวันเกิด โดยทั่ว ๆ ไปแล้วมักจะ

14.2.1 คำปฏิเสธการ

14.2.2 กล่าว รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มีโอกาสกล่าวคำอวยพร (ในงานวันเกิดของ....)

14.2.3 พูดถึงความสัมพันธ์ หรือความคุ้นเคยที่ผู้พูดมีต่อบุคคลนั้น

14.2.4 อวยพรด้วยการขอให้มีความสุข

14.3 การกล่าวคำอวยพรในงานขึ้นปีใหม่ มีหลักการพูดดังนี้

14.3.1 คำปฏิเสธการ

14.3.2 กล่าวเนื่องในโอกาสอะไร

14.3.3 ผู้พูด ๆ ในนามของใคร

14.3.4 อวยพรให้ทุกคนมีชีวิตที่ดี และมีสุขในปีใหม่

ข้อพึงจำ : จำอวยพรควรจะสั้นและเหมาะสมกับผู้ฟังและโอกาส

15. การกล่าวตอบคำอวยพร

เป็นมารยาทของผู้ที่ได้รับคำอวยพรที่จะต้องกล่าวตอบ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็คือการตอบขอบคุณนั่นเอง การกล่าวตอบคำอวยพรส่วนใหญ่แล้ว มักจะมีลักษณะ ดังนี้

15.1 คำปฏิเสธการ

15.2 กล่าวรู้สึกขอบคุณผู้ที่มาร่วมในงานนั้น ตลอดจนผู้มีส่วนในการจัดงานนั้นขึ้น อย่างจริงใจ

15.3 ก่อความอุ่นไอ สำมีสิ่งนกพร่องในงานนั้น

15.4 ก่อความอุ่นไอ

16. การกล่าวคำไว้อาลัย

โอกาสที่จะกล่าวคำไว้อาลัย คือ งานศพ ซึ่งถือว่าเป็นการให้เกียรติแก่ผู้เสียชีวิต พิธีที่จะกล่าวคำไว้อาลัยนี้ มักจะเป็นพิธีค่อนข้างจะเป็นพิธีการ

การกล่าวคำไว้อาลัย เป็นการพูดถึงคุณงามความดี ของผู้เสียชีวิต โดยให้อยู่ในขอบเขต แห่งความจริง ผู้กล่าวควรยึดหลักเกณฑ์ในการกล่าว ดังนี้

16.1 คำปฏิสันทร์

16.2 กล่าวถึงชีวประวัติของผู้เสียชีวิตอย่างสั้น ๆ

16.3 กล่าวถึง ผลงานของผู้เสียชีวิต

16.4 สาเหตุที่ทำให้เข้าต้องเสียชีวิต

16.5 พูดถึง ความอาลัยของผู้ที่อยู่เบื้องหลัง

16.6 แสดงความหวังว่า เขาจากไปอยู่ในสถานที่ดี และมีสุข

17. การกล่าวให้อาลัย

การกล่าวให้อาลัย คือ การพูดที่เป็นคำแนะนำ คำตักเตือน และคำสั่งสอน เรื่องที่จะพูดนั้นมักจะเกี่ยวกับการศึกษา ความประพฤติและการปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรมอันดี ผู้ที่จะให้อาลัย ต้องเป็นผู้ที่มีเกียรติ มีความรู้ มีวัย และตำแหน่งหน้าที่สูงกว่าผู้ฟัง โดยปกติแล้ว โอกาสที่กล่าวให้อาลัย คือ โอกาสที่มีผู้สำเร็จการศึกษา หรือในโอกาสที่มีการมอบบุตร ปัตรและเหรียญตรา

โอกาสที่จะให้อาลัยมีต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

17.1 พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันพระราชทานปริญญาปัตร

17.2 โอวาทของ ฯ พณฯ นายกรัฐมนตรีในพิธีประดับยศแก่นักศึกษาวิชาทหาร ตำรวจ ฯลฯ

17.3 โอวาทของ ฯ พณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาฯ ในพิธีแยกประจำนียบัตร

17.4 โอวาทของอาจารย์ใหญ่นี้ในวันเปิดภาคเรียน ฯลฯ

การกล่าวให้โวหารนั้น มีหลักการพูด ดังนี้

- 17.4.1 กล่าวถึงโอกาสที่ให้โวหา
- 17.4.2 เน้นถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับโวหา
- 17.4.3 แนะนำ ตักเตือนให้ประพฤติดีในทางที่ถูกต้อง
- 17.4.4 อวยพร

18. การกล่าวสุนทรพจน์

สุนทรพจน์คือการพูดที่ใช้ถ้อยคำ และภาษาที่ສละสลวย พูดในโอกาสที่สำคัญโดยบุคคลสำคัญ เนื้อหาในสุนทรพจน์มักจะเป็นการให้ความรู้ที่น่าสนใจ และทัศนคติของผู้พูด สุนทรพจน์เป็นการพูดที่ให้ความรู้ (The Informative Speech) และสุนทรพจน์นั้นยังแตกแยกออกไปเป็นการพูดชนิดต่าง ๆ ในสังคม เช่น คำกล่าวเปิดประชุมโวหา คำปราศรัย การพูดในงานครบรอบขององค์การและสถาบัน งานซุ่มฉุน ต่าง ๆ ฯลฯ

หลักของการกล่าวสุนทรพจน์นั้นใช้หลักเดียวกัน กับการพูดให้ความรู้ มีข้อเพิ่มเติม ที่ว่า ผู้พูดพูดเนื่องในโอกาสอะไร และเมื่อจบสุนทรพจน์แล้วก็จะมีการเชือเชิญให้ดื่ม

19. การกล่าวคำปราศรัย

คำปราศรัยนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับสุนทรพจน์ ในด้านภาษา เนื้อหา และทัศนคติ ของผู้กล่าวซึ่งสามารถจำแนกไปปฏิบัติต่อ คำปราศรัยเป็นการพูดที่เป็นพิธีการ ดังนั้นจึงจำเป็น ที่จะต้องมีการตรัสเตรียมมาก่อนเป็นอย่างดี

อาจจะแบ่งประเภทของคำปราศรัยที่ใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้ดังนี้

19.1 คำปราศรัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเรียกว่า กระแสพระราชดำรัส เช่น กระแสพระราชดำรัสแก่ประชาชนชาวไทยเนื่องในวันขึ้นปีใหม่

19.2 คำปราศรัยในโอกาสวันครบรอบปี เช่น คำปราศรัยเนื่องในวันเด็ก เนื่องในวันสถาปนามหาวิทยาลัย เนื่องในวันก้าชาดสาการ เนื่องในวันกรรมกรสาการ เนื่องในวันขึ้นปีใหม่ เนื่องในวันอนามัยโลก ฯลฯ

19.3 คำปราศรัยในงานพิธีต่าง ๆ ซึ่งบางที่เรียกว่าคำกล่าวเปิด.... ถ้าเป็นงานที่เป็นพิธี

การเรียกค่ากล่าวนั้นว่าคำปราศรัย เช่น คำปราศรัยของ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี ใน การ เปิดอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้านหัวราชอาณาจักร ถ้างานนั้นมีลักษณะกิจกรรมหรือไม่เป็นพิธี การเราก็เรียกว่าค่ากล่าวเปิด.... เช่น ค่ากล่าวเปิดการอบรมครุสสอนภาษาอังกฤษ ค่ากล่าว เปิดสถานพักผู้คนไข้ ค่ากล่าวเปิดโรงเรียน ค่ากล่าวเปิดการสัมมนา ฯลฯ

19.4 คำปราศรัยเกี่ยวกับนโยบายหรือเรื่องอื่นๆ เช่น คำปราศรัยเกี่ยวกับนโยบายบริหาร ประเทศ คำปราศรัยเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ ฯลฯ

19.5 คำปราศรัยซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับผู้น้อย เช่น คำปราศรัยของ ฯ พณ ฯ หัวหน้าคณะปฏิริชต่อเยาวชนไทย คำปราศรัยของนายกส.ไม่สมหมายลัษณะต่อ นักศึกษา ฯลฯ

ผู้กล่าวคำปราศรัยอาจจะยึดถือหลักการต่อไปนี้เป็นหลัก

19.5.1 คำปฏิเสธการ

19.5.2 พูดถึง ความสำคัญของโอกาสนั้น

19.5.3 กล่าวเน้นถึงความสำคัญของสิ่งนั้น ๆ และผลงานหรือความสำเร็จใน รอบปีที่ผ่านมา

19.5.4 พูดถึงอดีต ปัจจุบัน และความหวังที่ถึงมาในอนาคต

19.5.5 อวยพร

20. ครุภัณฑ์ในการสอนพูดในโอกาสต่างๆ เพื่อมารยาทในสังคม

อาชีพครุภัณฑ์เป็นอาชีพที่จะต้องพบปะสamacm กับบุคคลทุกชั้น ทุกเพศ ทุกวัย ทัศนคติ ของบุคคลในสังคมไทยส่วนใหญ่ที่มีต่อครุภัณฑ์ การยกย่องว่าครุภัณฑ์ที่มีความรู้ เป็นผู้ที่ควร แก่การนับถือ ลังนั้นในส่วนที่เกี่ยวกับตัวครุภัณฑ์ ครุภัณฑ์ศึกษาและฝึกหัด การพูดในโอกาส ต่างๆ ในสังคม เพราะโอกาสที่ครุภัณฑ์มีให้เป็นผู้พูดในงานหรือในพิธีต่างๆ นั้นย่อมมีอยู่ เสมอ

เมื่อพิจารณาถึงความจริงที่ว่า ชีวิตของนักเรียนนั้นผูกพันกับครุภัณฑ์เกือบทั้งเวลา ครุภัณฑ์จึงสมควรที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดปัญญาด้วยการสอน ให้แก่นักเรียน การฝึกหรือสอน ให้เต็มที่เพื่อแสดงมารยาท เท่ากับเป็นการเสริมสร้างชีวิตอีกด้านหนึ่งของเด็กให้สมบูรณ์ ซึ่งเป็นด้านที่มีความสัมพันธ์กับจริยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญหนึ่งในการดำรงชีวิตในสังคม

ครุภัณฑ์ที่จะแนะนำ และฝึกการพูดในโอกาสต่างๆ เพื่อมารยาททางสังคมให้แก่ นักเรียนทุกวัย นับตั้งแต่เด็กชั้นอนุบาลประถมตลอดจนถึงชั้นมัธยม

สำหรับเด็กเล็กชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมตอนต้นนั้น ครูอาจจะทำการสอนโดยไม่ให้เด็กรู้ตัว กล่าวคือสอนในขณะที่นักเรียนกำลังเล่น หรือมีกิจกรรมกลางแจ้ง หรือช่วยในการเล่นนิทาน การเริ่มแนะนำที่ต้องการเริ่มจากช่วงโมงเล่นนิทาน เช่น ครูต้องการจะสอนเด็กให้รู้จักการกล่าวเสียงใจต่อผู้อื่น เมื่อเข้าเสียงของตัวรัก ที่ชอบไป ครูก็จะหานิทานเป็นต้นว่า มีเด็กคนหนึ่งมีลูกแมวที่น่ารัก แล้วลูกแมวได้หายจากไป เพื่อน ๆ เขօได้กล่าวแสดงความเสียใจ ที่เรอต้องเสียลูกแมวไปในเวลาที่มีการฝังลูกแมวศัพน์นั้น จากนั้นครูก็อธิบายว่า เมื่อเพื่อน ๆ ของเรามาได้สูญเสียสิ่งที่รักไป เราจะต้องเป็นผู้กล่าวเสียงใจ และปลองเพื่อนไม่ให้เสียใจมากนัก หลังจากช่วงระยะเวลาันสัก 1-2 วัน ครูอาจจะพูดกับเด็ก ๆ ว่า “วันนี้แนวสื่อสารของฉัตรุณ อกน้ำตาๆ” แล้วครูก็อย่างสังเกตวิธีการ ของเด็กที่ได้รับฟังเรื่องราว ครูอาจจะตามเด็กคนใด คนหนึ่งหรือสามเด็กเป็นส่วนรวมว่า จะปลองใจฉัตรุณอย่างไรดี สำคัญตอบครูว่า “ฉัน (หรือเรา) เสียใจด้วยนะที่เมวเรอหายฉันคิดว่าคุณแม่เรอคงจะหาแมวตัวใหม่มาให้เรออีก” เช่นนี้ก็แสดงว่าเด็กได้รับเอาสิ่งที่ครูสอน และนำไปใช้แล้ว เด็กได้ประสบกับความสำเร็จ (achieve) ในสิ่งที่ได้รู้มา ครูอาจจะใช้วิธีคลายเคลือกันนี้สอนให้เด็กรู้จักกล่าวขอบคุณ ขอโทษ กล่าวแสดงความยินดี ฯลฯ ข้อสำคัญคือ อย่าเร่งัด ให้เด็กเรียนมากหรือเร็วเกินไป การสอนนั้นจะต้องเป็นไปในรูปของการเล่น หรือวิธีที่สนุกสนาน และจะต้องค่อยเป็นค่อยไป

สำหรับเด็กชั้นประถมที่โต ครูก็เปลี่ยนวิธีการจากเล่นนิทานมาเป็นการเล่าเรื่อง เช่น จะสอนเกี่ยวกับการกล่าวอวยพรในวันเกิด ครูจะเล่าเกี่ยวกับประเพณีการฉลองวันเกิดของประเทศต่าง ๆ แล้วครูควรจะสรุปว่า ส่วนที่เหมือนกันทุกประเทศคือ ต้องกล่าวอวยพร ขอให้เจ้าของวันเกิดมีความสุข หรือครูอาจจะเปลี่ยนเป็นวิธีที่สนุก และสมจริง คือสมมุติให้เด็กนักเรียนเกิดทุกวันพุธสบดี แล้วให้เด็กที่เหลือผลัดกันกล่าวอวยพร เมื่อเด็กเรียนด้วย การแสดงเช่นนี้ จะทำให้เจ้าได้แม่นยำ และไม่เบื่อหน่าย นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่น ให้แก่เด็กโดยที่เด็กไม่รู้ตัวอีกด้วย

ในการฝึกที่เป็นเด็กวัยรุ่นในชั้นมัธยมศึกษานั้น ครูควรจะมีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก นั่นก็คือ เด็กวัยรุ่นเป็นเด็กที่มีประสบการณ์มาบ้าง ชอบอิสระ ชอบทดลอง ไม่ชอบให้ใครมาทำ หรือมาสอนตนเหมือนกับเด็กเล็ก ๆ ดังนั้นการที่จะให้เด็กวัยรุ่นมีวิธีเรียนเช่นเดียวกับเด็กชั้นประถมนั้น จึงเป็นวิธีที่ไม่ขอแนะนำ วิธีที่เห็นว่าต่ำและเหมาะสมก็คือ Case Study ซึ่งเป็นวิธีที่แสดงถึงสภาพความจริงของสิ่งที่จะเรียนยกตัวอย่างเช่น ครูต้องการที่จะ

สอนนักเรียนให้เรียนรู้เกี่ยวกับการก่อภารกิจอาชญากรรมในวันเกิดของเพื่อน (โดยสมมุติให้เป็นวันเกิดของนักเรียนคนหนึ่งในชั้น) ครูอาจจะให้เหตุการณ์นี้นำเสนอ และสมจริงโดยการให้นักเรียนนำอาหาร ผลไม้ และเครื่องดื่ม มาร่วมรับประทานในช่วงระยะเวลาอาหารกลางวัน ซึ่งสมมุติว่าเป็นอาหารที่เลี้ยงในวันเกิดแล้วก็มีการมอบของเล็ก ๆ น้อย ๆ (เช่น ดอกไม้, ขัน, ถินสอ, สมุด ฯลฯ) ที่หาได้ภายในโรงเรียนให้เป็นของรักวันเกิด ในระยะเวลาหนึ่งก็จะมีการก่อภารกิจอาชญากรรมในวันเกิดให้ การก่อภารกิจอาชญากรรมนี้ครูอาจจะให้นักเรียนแต่ละคนกล่าว หรือจะหัดให้มีผู้แทนแต่ละกลุ่มกล่าวก็ได้ ทั้งนี้ แล้วแต่ความเหมาะสมของเวลา และจำนวนนักเรียน จาก Case Study เดียวกันนี้เอง ครูก็สามารถที่จะสอนนักเรียนให้รู้จักการก่อภารกิจอาชญากรรม ด้วย เมื่อนักเรียนมีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น ครูก็ควรที่จะสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม (activities) ต่าง ๆ และมีโอกาสได้ใช้การพูดในโอกาสต่าง ๆ เพื่อมրรยาททางสังคม ยกตัวอย่างเช่น ครูอาจจะให้นักเรียนเสียตังค์และเงินกันคนละเล็กน้อย แล้วนำไปปะบูรณะก่อสร้าง หรือสำนักงานหนังสือพิมพ์เพื่อนำไปช่วยผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนต่อไปในโอกาสนี้ครูควรให้เด็กซึ่งเป็นผู้แทนกลุ่ม หรือโรงเรียนเป็นผู้กล่าวว่ามอบเงิน หรืออาจจะทำได้ในโอกาสที่เป็นวันไหว้ครู ครูอาจจะให้นักเรียนนำกระเช้าดอกไม้ไปมอบให้แก่ผู้ป่วยตามโรงพยาบาล ในวันปีใหม่ ครู อาจจะชดงานวันปีใหม่ขึ้นโดยให้นักเรียนในชั้นมีการเลี้ยงอาหารว่าง แล้วจึงมีการแลกเปลี่ยนของขวัญกัน ในโอกาสนี้ครูอาจจะให้นักเรียนแลกเปลี่ยนของขวัญกัน พร้อมทั้งกล่าวภารกิจอาชญากรรมต่อ กัน นอกจากนี้แล้วครูอาจจะฝึกฝนให้นักเรียนปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ เช่นการกล่าวให้โอวาทของประธานชุมชนกีฬาแก่นักกีฬา หรือนักเรียนชั้น ม.ศ.4 เชิญนักเรียนชั้น ม.ศ.3 (หรือ ม.ศ.4 ด้วยกัน) เป้าเยี่ยมชมกิจกรรมของตนแล้วจัดทำพิธีกล่าวต้อนรับ ดังนี้เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ครูควรจะให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และควรจะมีกิจกรรมเพิ่มขึ้นหมุนเวียนเปลี่ยนไปเพื่อมิให้เกิดความเบื่อหน่าย ข้อสำคัญ ครูควรจะเน้นถึงหลักเกณฑ์ การใช้ภาษา น้ำเสียง และท่าทางเสียก่อน จากนั้นก็ให้โอกาสนักเรียนเป็นผู้กระทำเอง โดยระบุกิจกรรมที่ครูเป็นเพียงแต่ผู้แนะนำเท่านั้น

การพูดในโอกาสต่าง ๆ เพื่อมรรยาทในสังคมมีประโยชน์มาก เพราะในชีวิตของคนเราต้องมีความสัมพันธ์ผูกพันอยู่กับสังคม ความสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับบุคคลในสังคม และความสามารถที่จะพูดให้ถูกต้องตามสภาพนิยมนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นและพึงประสงค์

แบบฝึกหัดบทที่ 17

สมมติว่าท่านเป็นอาจารย์ใหญ่ที่หนุ่ม (สาว) มีความรู้ดีและทันสมัย ท่านถูกย้ายไปเป็นอาจารย์ใหญ่ที่โรงเรียนประจำจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทั้งในด้านอุตสาหกรรม กสิกรรม และการค้าจังหวัดหนึ่ง และปรากฏว่ามีผู้เชิญท่านไปในงานมงคลสมรสไปมอบรางวัลแก่นักกีฬายอดเยี่ยมประจำจังหวัด “ไปเปิดห้องสมุด” ไปมอบเครื่องมือแพทย์ให้แก่โรงพยาบาลสมเด็จ ณ ศรีราชา “ไปในงานนันเกิดของนักธุรกิจ” “ไปในงานแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียน” “ไปในงานต้อนรับผู้ช่วยผู้พิพากษา และ “ไปในงานเปิดการอบรมครูสอนภาษาอังกฤษ ฯลฯ

ให้ท่านเตรียมการพูดในโอกาสดังกล่าวข้างต้น โดยใช้เวลาพูดในโอกาสหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 15 นาที

พระบรมราชโวหาร
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ถนนประสาสนิตร
วันพุธที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๑

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาประกอบพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของ
วิทยาลัยวิชาการศึกษาอีกภาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่า กิจกรรมของวิทยาลัย
วิชาการศึกษาทุกแห่งดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีกับผู้ทรงคุณวุฒิที่
ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และกับบัณฑิตใหม่ทุกคน

ไทยเราเคารพยกย่องครูมาก สังเคราะห์ครูเข้าในบุพการีรองจากปิดา มารดา ไม่ว่า
ผู้ใด แม้มีศศศักดิ์มีอำนาจเพียงใด ก็ยังยอมเชือฟังครู ไม่ลบหลู่ ไม่ลืมครู เพราะเราสืบว่า
ครูเป็นผู้ปัญกฝังทั้งความรู้ และความดีให้แก่เรา เป็นผู้ที่บันเราะให้เป็นคนดี มีประโยชน์ แต่
ข้าพเจ้ารู้สึกว่า ทุกวันนี้นักเรียนมีท่าทีแสดงว่าเสื่อมคลายความเคารพเชือฟัง ครูลง อย่างให้
บังติดทางการศึกษาพิจารณาดูว่าเป็นพระเหตุใด เป็นเหตุเพราะนักเรียน เพาะสิ่งอื่น ๆ
หรือ เพาะตัวครู ข้าพเจ้าขอถ่าวกับท่านว่าจิตใจของครูแต่ก่อนนั้นมากตัวเมตตา ความ
เมตตาทำให้ครูเห็นแก่ศิษย์ยิ่งกว่าเห็นแก่ตัว จึงมุ่งที่จะอบรมศิษย์ให้มีทั้งความดี และความรู้
สามารถเสียสละความสุข ความสังคมส่วนบุคคล และแม้ความสนใจความคุณของได้เพื่อประโยชน์
ของศิษย์ ครูของไทย จึงผูกมัดใจศิษย์ให้เคารพรักครูได้มั่นคง

ท่านทั้งหลายจะได้เป็นครูต่อไป ขอให้เข้าใจในความเป็นครูและตั้งใจเป็นครูให้ได้
จริง จงมีเมตตาต่อศิษย์ มีความมุ่งดีมุ่งเจริญต่อศิษย์ มีความกล้าหาญที่จะเอาชนะอุปสรรค
ทั้งปวงและร่วมกับบัณฑิตศิษย์ ให้ดีพร้อมทั้งวิชาความรู้ และศีลธรรมจรรยา เพื่อประเทศชาติ
และสถาบันของครูจักได้เจริญมั่นคงอยู่ตลอดไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ ประสบความสำเร็จในศิริทมีความรุ่งเรืองในหน้าที่ การ
งานและขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสุขความสวัสดิ์โดยทั่วถัน

พระบรมราชโวหาร
พระราชทานกนະกรุ นักเรียนวิชาชีววิทยาลัย
ในโอกาสที่ได้เข้าฝึกงานด้วยมัคคลาไปแข่งขันรักษ์ฟุตบอล
ณ ประเทศไทย
วันศุกร์ที่ 8 สิงหาคม 2518

โรงเรียนวิชาชีววิชารุ่งได้ส่งคณะรักบี้ไปแข่งขัน ณ ประเทศไทยมาเลเซียหลายครั้งแล้วและก็ได้เชิญคณะของโรงเรียนจากมาเลเซียมาแข่งขันที่โรงเรียนวิชาชีววิชารุ่งหลักครั้ง ก็นับว่าเป็นงานที่ดีที่ทำให้สามารถที่จะพบปะกับผู้ที่อยู่ในอาชีวุรุ่นราวกว่าเดียวันอย่างดี และเปลี่ยนความคิดและการแข่งขัน เพื่อให้แสดงฝีมือของแต่ละฝ่าย ทั้งนี้ก็มีประโยชน์มากอยู่แล้ว ประโยชน์ที่ใหญ่ยิ่งคือโรงเรียนวิชาชีววิชารุ่งนี้ถือเป็นโรงเรียนตัวอย่างสำหรับประเทศไทยการที่นักเรียนไปแข่งขัน ณ ต่างประเทศเช่นนี้ ก็แสดงให้เห็นว่าในเมืองไทยมีโรงเรียนที่มีการศึกษาดี และมีการฝึกฝนให้มีความรู้ทั้งความสามารถและการวางแผนที่ดี ฉะนั้นการที่ไป แข่งขัน ณ มาเลเซีย นี้ ก็มีความสนับสนุนอยู่หลายด้าน นอกจากด้านนักกีฬาที่มุ่งที่จะต้องชนะในการกีฬา ความสำคัญที่มีคือแสดงให้เห็นว่าเยาวชนไทยเรามีความสามารถมีความรู้ และมีจิตใจที่หึ้งแข็งแกร่ง แข็งแรง หึ้งมีจิตใจที่บริสุทธิ์ สำคัญได้แสดงคุณสมบัติต่าง ๆ เหล่านี้ให้ต่างประเทศดูว่าเป็นประโยชน์ ต่อโรงเรียนและต่อประเทศไทยอย่างมาก ยิ่งในสมัยนี้ ซึ่งโลกมีโซเชียลมีเดียในยุคปัจจุบันที่มีความเดือดร้อน ดังที่ทุกท่านได้ทราบอยู่แล้วแต่ทั่วโลกมีความเดือดร้อนมาก คือความไม่สามัคคี ความแห่งเย่ย ความไม่เป็นผู้ที่เป็นสุภาพบุรุษนั้นอย่างมาก ซึ่งจะนำโลกไปสู่ทางหนึ่ง ฉะนั้น ต้องส่งเสริมและสร้างฝีมือคนดี ให้มีความแข็งแกร่งทั้งทางกาย และจิตใจให้ดี และแสดงออกมายให้เห็นว่าความดีคือความเป็นสุภาพชนและเป็นคนที่มีความกล้าหาญที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งต้องแสดงออกมายังไนเป็นโอกาสที่ดีจะแสดงให้ต่างประเทศได้เห็น ฉะนั้นก็ขอให้นักเรียนทุกคนที่ไปแข่งขันได้แสดงฝีมือในเชิงกีฬาให้ดีที่สุด ประกอบด้วยความเป็นนักกีฬา หมายถึงความสุภาพและยอมรับความรู้และความเห็นของผู้อื่น มีวินัยที่ดี ดังนั้นจะเป็นประโยชน์มากสำหรับตน เพราะว่าตนจะได้รับความพิเศษ และสำหรับโรงเรียน สำหรับประเทศไทย ด้วยจึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่งที่อยู่ในตัวของแต่ละคนที่จะไปแข่งขัน

เรื่องการฝึกฝนกายและจิตใจให้ดีนี้ โรงเรียนได้ให้โอกาสแก่ทุกคนให้ทำ แต่ละคนที่เป็นนักเรียนจะต้องทำด้วยตัวเอง อาศัยความฉลาดของตน ของแต่ละคนที่จะเห็นทางที่ดีที่ชอบ มาก

ผู้ลักนำตัวให้ไปในทางดี ที่ชอบ และรู้ว่าเป็นอย่างไร ที่สำคัญ เพราะว่ารู้ดี และไว้ใจว่าทุกคนมีความคืบหน้าอยู่ในตัวแล้ว เพียงที่จะต้องฝึกฝนให้ยิ่งที่สุด เหตุการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทย และที่แสดงออกมาในทางที่ดูเหมือนว่ามันจะไม่ดี ยังคงสัมภัยอยู่ว่ามาจากผู้ที่เป็นคนเมืองใจเป็นคนไทย หรือเปล่า ฉะนั้นผู้ที่มีน้ำใจเป็นคนไทย จะต้องแสดงตนออกให้เห็นว่าก้าวไปของคนไทยที่เราได้รับ ตกทอดมาแต่โบราณกาลยังไม่หายไม่สิ้น เมืองไทยก็เหมือนประเทศไทยนั้น เมื่อกลุ่มนชาน ไม่ใช่ว่าเป็นเพียงจุดหรือพื้นที่ในแผนที่เท่านั้น ประเทศไทยคือประชาชน คือคนที่ประกอบเป็นประชากร ของประเทศไทย ฉะนั้นแต่ละคนก็มีส่วนที่จะช่วยให้ประเทศไทยได้และรักษาความเป็นไทยได้ ก็ขอให้ทุกคนจงระลึกถึงข้อนี้ให้ดี และแสดงออกมาในเมืองมีความจำเป็นในการไปครั้งนี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกมาเช่นนี้

ก็ขอให้ได้ไปดี มีความมั่นย แล้วให้สามารถที่จะชนะใจของผู้ที่เป็นคู่แข่งขัน ทั้งผู้ที่จะได้เป็นผู้ดูการแข่งขัน จะได้เป็นการทำหน้าที่ของพลเมืองที่ดีของประเทศไทย ขอให้ไปและมีความสำเร็จในหน้าที่ ในจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งใจเอาไว้ มีกำลังกาย กำลังใจสมบูรณ์แข็งแรงและทั้งในด้านการเรียน การฝึกฝนตนเอง ขอให้ประสบความสำเร็จทุกประการ

พระบรมราชโวหาร
ถมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถฯ
ใน วโรกาส
เสด็จทรงประกอบพิธีพระราชทานกราบบี้ปริญญาบัตร
ผู้สำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุด ของ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ที่ โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน นครปฐม
วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๗

ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์นั้น ใจความกับอกแจ้งขัดแย้งว่าเป็นผู้ต้องแบกภาระรับผิดชอบอย่างสูงและหนักยิ่ง เพราะการพิทักษ์ความสงบของประชาชนจำานวนมากนั้นกว้างขวางขั้นข้ออนึ่งนัก ต้องกระทำการด้วยความตั้งใจพากเพียร เลี่ยสละ ด้วยกำลังทั้งทางกายทางใจอย่างแรงกล้า ยิ่งในปัจจุบันจำนวนพลเมืองเพิ่มขึ้นมากและรวดเร็วเกินกว่าจำนวนผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ซึ่งผลิตได้ด้วยความยากเย็นรุนแรงไม่มากนัก ภาระที่ทุกคนต้องรับไว้จึงต้องเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทำให้ข้าพเจ้าเห็นใจและนิยมยกย่องผู้ที่เป็นตำราจอยู่เสมอตolutoma แต่ถึงอย่างไรก็จำเป็นจะต้องขอให้ความอดทนอดกลั้น เป็นสัญลักษณ์ของท่านทั้งหลายอยู่ตลอดไป เพราะการรักษาความสงบภายในบ้านเมือง ซึ่งสำคัญอย่างยิ่งนั้น ชี้นอยู่กับตำราแห่งๆ พร้อมกันนั้นก็ต้องขอร้องให้แต่ละคนทำงานให้เป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ด้วย

คำว่า “มนุษย์” นั้น ต่างกับ “คน” ออยู่มาก คือ “คน” หมายความแค่เป็นสัตว์โลกประเภทหนึ่ง แต่ “มนุษย์” หมายถึงคนที่มีจิตใจสูง คือมีอุดมคติเป็นสุภาพชน ทำงานหักที่เพื่อหน้าที่ ทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคม มีความรักที่กราshawg คือรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมไม่รักแต่ผลประโยชน์ของตนและพากพ้องตน มีความจริงต่อกันอย่างที่ควรจริงด้วย เช่น จริงต่อคำพูด จริงต่อหน้าที่การงาน จริงต่อประเทศชาติ และสำคัญที่สุดจริงต่ออุดมคติของความเป็นมนุษย์ของตัวเอง สรุปแล้วการเป็น “มนุษย์” เป็นภาวะที่ยากที่คนจะเพียรพยายามก้าวให้ถึงได้

ตำราจ้องเป็นมนุษย์ให้ได้สมบูรณ์ครบถ้วน จึงจะเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ได้สำเร็จ และการจะปฏิบัติตัวเป็นมนุษย์ เพื่อสามารถทำงานหักที่ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ได้ตลอดไปนั้น กระทำได้ยากยิ่ง เพราะมักจะต้องประสบอุปสรรค ภัยอันตราย ความบีบคั้นต่างๆ ทั้งทาง

กายและจิตใจ ทั้งต้องผจญกับพวก “อมนุษย์” คือคนใจดำ ผู้ไม่มีหลักการอันชอบธรรม และมักก่อเหตุรุกรานให้เกิดความบ่ำปัวอย่างเสมอ ดังนั้นจึงต้องขอให้ทำใจให้มั่นคงและหนักแน่นให้ตลอด “ไม่ถอยจากอุดมคติไม่ว่าด้วยเหตุให้ภัยน้อยอย่างไร แม้คนสมัยนี้จะมักชอบพูดกันว่าอุดมคติกันเข้าไปไม่ได้ ก็ขอให้ทำความเข้าใจให้ถูกกว่า คนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อกินประการเดียว หากแต่เกิดมาเพื่อปฏิบัติประโยชน์สูงสุดในความเป็นมนุษย์ สำคัญที่สุดของให้ร่างลักษณะว่าเราเป็นผู้ทำหน้าที่ทั้งปวงด้วยเขตนาบริสุทธิ์เที่ยงตรง ที่จะรักษาธรรมหรือความดูดีดองไว้เพื่อยังประทาน ตลอดจนเพื่อนมนุษย์ให้แล้ว สันติสุขและความรุ่มเย็น เป็นจุดหมายอันสูงสุด”

ศักดิ์จากหนังสืออนุสรณ์ในพิธีเปิดอนุสรณ์จอมพล แฉมนาข้ามภาร্য์ออกเจ้าพระยาสุรศักดิ์มหิดล ณ สำนักศรีราชา จังหวัดชลบุรี

พระราชดำรัส
ในโอกาสที่คณะกรุอาวุโสเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานเครื่องหมาย
เชิดชูเกียรติ ณ ศาลาดุสิตาลัย
วันพุธสับดีที่ 14 ตุลาคม 2514

ข้าพเจ้ายินดีมาก ที่ได้พบกับคณะกรุอาวุโส และได้มอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติให้ด้วย ในโอกาสเดียวกันนี้

ท่านทั้งหลายควรภาคภูมิใจได้อย่างยิ่ง ว่าในชีวิตนี้ ท่านได้ปฏิบัติตัว ปฏิบัติงานให้บังเกิดผลอันยั่งยืนแก่สังคม คือได้เป็นตัวอย่างที่แท้จริงของผู้ทำความดี เพราะการที่สมควรจะเข้ารับอาชีพครู ทำงานสอนหนังสือเด็กนั้น แม้ทุกคนจะทราบดีแต่ต้นแล้วว่ามิใช่ทางแสวงหาลาภยศใด ๆ ที่ได้เพียงพายามทำมาตลอด โดยหวังตอบแทนเพียงความพอใจ ที่จะได้เพื่อแฝงความรู้ความดี ความรักความเอ็นดูแก่ศิษย์ และได้เห็นศิษย์มีความสุขความเจริญเท่านั้น ทำให้แลเห็นว่า ในโลกปัจจุบัน ซึ่งคนเป็นอันมากพากันเสื่อมครั้งคราวในเรื่องการทำดี เพื่อความดี ยังคงมีบุคคลผู้ยืนหยัดอยู่ได้ด้วยคุณธรรมพยาຍามทำหน้าที่ด้วยอุดมคติ อันดังมั่น อีกประการหนึ่ง แต่ละท่านจัดว่าเป็นแบบฉบับของผู้เป็นครู เพราะต่างได้ต่อสู้ กับอุปสรรคและการงานมาแล้วอย่างลำบากยากยิ่ง ด้วยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวพร้อมทั้งความเมตตาปราณี เพื่อจะรักษาความเป็นครูกับทั้งสถาบันครูไว้ให้คงคุณค่า คงความศักดิ์ศิริอื้อุ่น แผ่นดินไทย

ขอท่านทั้งปวงจงได้สืบอว่า เครื่องหมายเชิดชูเกียรติกับทั้งการอุดหนุนที่ท่านได้รับในวันนี้ เป็นสิ่งที่ประชาชนคนไทยทั้งชาติพร้อมกันมอบแก่ท่าน โดยความนิยมยกย่องและความกตัญญูกตเวที บันทึก แม่ท่านจะครบเกชีณอายุตามทางการแล้ว ส่วนมากก็ยังมีกำลังกาย กำลังปัญญา โดยเฉพาะยังมีกำลังใจที่เข้มแข็งอยู่ ขอได้ช่วยกันบำเพ็ญประโยชน์ส่วนรวมต่อไป ช่วยกันรักษาความดีทำหน้าที่ต่อไป เพื่อให้เป็นนิมิตหมายที่ครูรุ่นหลังได้ยึดเหนี่ยว และเกิด กำลังใจในอันที่จะร่วมกันดำเนินความสะอาดบริสุทธิ์ ความมีศักดิ์มีครีของครูไว้

ขออวยพรให้ทุกท่านประสบแต่ความสุขสวัสดิ์ เป็นที่เคารพระลึกถึง ประจำอยู่กับ จิตใจของบรรดาผู้ที่ได้รับความเมตตากรุณาของท่านเสมอ ตลอดไป

(ตัวอย่างการกล่าวคำปราศรัยในงานพิธีต่าง ๆ)
คำกล่าวเปิดการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ของ

ฯพณฯ พลเอกประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี
ณ สนามกีฬาแห่งชาติ
15 พฤษภาคม 2514

ท่านผู้มีเกียรติและนักศึกษาที่รักทั้งหลาย

การทำพิธีเปิดการปฐมนิเทศนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงในเช้าวันนี้ เดิมท่านนายกรัฐมนตรีได้กำหนดจะมาเป็นประธานทำพิธีเปิดเอง แต่เนื่องจากท่านนายกรัฐมนตรีมีราชการต้องไปต่างจังหวัดเป็นการด่วน จึงมอบหมายให้ข้าพเจ้ามาทำพิธีเปิดแทน ในส่วน ตัวข้าพเจ้าครับจะกล่าวว่าข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้เห็นท่านทั้งหลายมีความสนใจในการศึกษาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีได้รายงานว่า ส่วนใหญ่ของท่านทั้งหลายเป็นผู้มีอาชีพการงานเป็นหลักฐานอยู่แล้ว จึงเป็นข้อแสดงว่าท่านทั้งหลายต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มพูนให้แก่ตัวเองเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องเกี่ยวกับสถานที่เรียนมีไม่เพียงพอนั้น เป็นเรื่องที่รัฐบาลมีความห่วงใยมากที่สุดเรื่องหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่าในปีที่แล้วมา รัฐบาลได้พยายามขอให้บรรดา มหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้วทุกแห่งรับนักศึกษาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แม้นบางแห่งจะของบประมาณเพิ่มขึ้นบ้าง คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาจัดสรรห้าเป็นกรณีพิเศษเสมอ แต่เนื่องจากผู้สอนใจจะ เข้าศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษา เป็นจำนวนมาก จึงปรากฏว่ามีนักเรียนจน ม.ศ.๕ อีกเป็น จำนวนไม่น้อยที่ยังเข้าศึกษาไม่ได้

สำหรับความคิดริเริ่มที่จะให้มีการศึกษาแบบตลาดวิชานี้ ท่านทั้งหลายยอมทราบ แล้วว่าได้มีมากหลายครั้งหลายหนทางแล้ว แต่เนื่องจากนักศึกษาผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต่างก็เห็น ว่ายังไม่พร้อมที่จะดำเนินการได้เรื่องจึงคงยืดเยื้อตลอดมา ต่อมาเมื่อสมัชิกสภากู้แทนกลุ่ม หนึ่งได้เสนอว่าจะพิจารณาจัดตั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชาขึ้น รัฐบาลก็ได้เห็นใจด้วย ด้วยความที่ของสมัชิกสภากู้แทนที่มีต่อการศึกษาของชาติ จึงได้ติดตามศึกษาเรื่องนี้โดยใกล้ชิดยิ่งขึ้น เมื่อได้พิจารณาในทางที่จะเป็นไปโดยรอบครบและแน่นอนแล้ว คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติ

แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการเปิดมหาวิทยาลัยรามคำแหงขึ้นคณะหนึ่งเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2513 ซึ่งเป็นระยะเวลา ก่อนที่ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหงจะผ่านรัฐสภาออก เป็นกฎหมายปี 4 เดือน นอกจากนี้ ในระหว่างนั้นก็ได้สั่งให้สำนักงบประมาณประจำติดตามเงินงบประมาณปี 2514 ให้แก่มหาวิทยาลัยนี้ 20 ล้านบาท ซึ่งคณะกรรมการบริหารพิจารณา งบประมาณประจำปี 2514 ของสภามหาวิทยาลัยได้จัดสรรให้ตามจำนวนที่ขอไปเมื่อรวมกับงบประมาณ ปี 2513 ซึ่งคณะกรรมการได้อนุมัติให้ตัดฝากไว้อีก 5 ล้านบาท เป็นเงินที่จัดสรรให้ทั้งหมด 25 ล้านบาท นับว่ามีงบประมาณพอสมควรแก่การที่จะเริ่มดำเนินการ เปิดมหาวิทยาลัยได้

สำหรับทางด้านเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินงานของมหาวิทยาลัยนี้ ต่อไปนั้น รัฐบาลก็ได้ตร�หนังเป็นอย่างดีว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้จะมีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก และมี เวลาเตรียมการน้อย จึงได้พิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านการสอนและประสบการณ์ ในการบริหารงานมหาวิทยาลัยมาแล้ว เพื่อมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินงานต่อไป สำหรับผู้ที่ สามารถมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้คัดเลือกให้เป็นตัวจัดสำคัญของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนี้ เป็นผู้ที่ความเข้มแข็งและมีเชื่อเสียงในวงการศึกษาพอสมควร จึงเป็นที่เชื่อได้ว่าการดำเนิน งานของมหาวิทยาลัยนี้จะมีความราบรื่นในการลุ้งหน้า และนักศึกษาจะได้รับความรู้เมื่อยัง หยอดอกว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้ที่มีอยู่แล้ว อย่างไรก็ได้ การศึกษาแบบมหาวิทยาลัยตลาดวิชานี้ ความสำเร็จส่วนใหญ่ย่อมขึ้นอยู่แก่ตัวนักศึกษาเองเป็นสำคัญด้วย เพราะมหาวิทยาลัยไม่มี การบังคับในเรื่องเวลาเรียน ผู้ใดเขียนขันเข็งหม่นศึกษาเล่าเรียนโดยสมำเสมอ ผู้นั้นก็คงจะ สำเร็จได้ภายในระยะเวลาอันควร ผู้ที่มีเวลาศึกษาเล่าเรียนน้อยก็คงจะสำเร็จช้าอ กไปตาม ส่วน นักศึกษาจึงต้องพยายามช่วยตนเองให้มาก เพื่อจะได้มีความรู้และประสบความสำเร็จ ได้ในที่สุด

อีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าได้ขอฝากรไว้เป็นข้อเดือนใจแก่บรรดาคณาจารย์และนักศึกษา ทั้งหลาย คือมหาวิทยาลัยนี้ได้นำพระนามของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ผู้เป็นบูรพาภัช্চกิริ ของประเทศไทยพระองค์หนึ่ง ซึ่งได้ทรงประกอบคุณงามความดีไว้ให้แก่ชาติไทยอย่างใหญ่ หลวงจนได้รับพระสมญานามว่าเป็น “มหาราช” นับว่าเป็นมงคลอย่างสูงและมีค่ายิ่งสำหรับ มหาวิทยาลัยนี้ จึงขอให้ท่านทั้งหลายหมั่นระลึกถึงพระเกียรติของพระองค์ท่านไว้เป็นนิจวันดร และจะช่วยกันจาราลงรักษาเกียรติของมหาวิทยาลัยนี้ไว้ให้ดีที่สุด หากท่านทั้งหลายหมั่นประกอบ แต่คุณงามความดี และนำชื่อเสียงมาสู่มหาวิทยาลัยให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้นในอนาคต ก็เท่ากับท่านทั้งหลาย

เป็นผู้มีกตัญญูกตเวทีคุณต่อพระองค์ท่าน ด้วยการเทอดทูนพระเกี้ยรติของพระองค์ให้บันลือ ขจรนจายตลอดไป

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าจึงขอประกาศเปิดการปฐมนิเทศนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง และขอผู้มีเกียรติทั้งหลาย ชื่งได้มาร่วมอยู่ในพิธีนี้ ตลอดถึงนักศึกษา ทุกคน จะประสบแต่ความสุขความเจริญ กับขอให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงจะมีความรุ่งเรือง ก้าวหน้าตลอดช่วงกาลนาน

(ตัวอย่างการกล่าวคำปราศรัยในงานพิธีต่าง ๆ)

คำกล่าวเปิดโรงเรียนสถานอบรมการธนาคาร

ของ นายปัจย อังภารณ์ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ สมาคมธนาคารไทย

4 กุมภาพันธ์ 2503

ท่านประธานสมาคมธนาคารไทย และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ผมมีความยินดีที่สมาคมธนาคารไทยได้คัดเลือกให้ไปร่วมงานสั่งเสริมพนักงานของธนาคารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ใช่ ให้มีความรู้ความชำนาญ ทั้งในหลักวิชาและการปฏิบัติ และในการนี้ได้ทดลองตั้งสถานอบรมขึ้น ในหลักสูตรของการอบรม ก็ให้มีวิชาเพียงจำนวนน้อย แต่คัดเลือกที่เป็นสาระจริง ๆ เพื่อให้ผู้รับการอบรม ได้เล่าเรียนลึกซึ้งพอสมควร การเริ่มนี้ของสมาคมธนาคารไทยนี้ ควรที่จะได้รับการสนับสนุนของธนาคารโดยทั่วไป

การธนาคารก็เช่นเดียวกับกิจการและราชการอื่น ๆ เป็นเรื่องที่จะหยุดยั้งไม่ได้ ต้องก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ เพราะโลกและประเทศไทยนี้ กิจการต่าง ๆ ก็ต้องผันแปรก้าวหน้าไปเสมอ การผันแปรก้าวหน้านั้นต้องอยู่ในทำนองคล่องธรรมชาติ ฉะนั้น ต้องอาศัยหลักวิชา จึงต้องมีการอบรมกันให้คนหนุ่ม ๆ สาว ๆ ได้ใช้วิชาณญาณศึกษาวิชาการนำมากลั่นกรองเพื่อใช้ปฏิบัติเป็นผลดีต่อไป

ในฐานะที่ผมเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย มีส่วนได้เสียและความสนใจยิ่งนัก ในเรื่องอบรมการธนาคาร จึงครอขอฝากหลักการไว้ให้ท่านทั้งหลาย ทั้งฝ่ายครูอาจารย์ และฝ่ายผู้รับการอบรมคำนึงดู ขอให้พยายามรักษาระดับการศึกษาให้สูงไว อย่าเห็นแต่่ง่ายทางลงตัว นั่นง่าย แต่หากเขียนสูญนั้นยาก ต้องเขียนกันต้องช่วยกันกระตุ้น ส่วนผู้ที่รับการอบรมนั้นควรจะตั้งสมานิเป็นพิเศษ เพราะท่านทั้งหลายไม่ใช่เป็นนักเรียนสามัญ มีงานทำเวลากลางวัน เวลาตัวต้องเรียนหนังสือ และเวลาค่ำคืนก็มีสิ่งบ่ายวนมาyleหล่อหลาย มิหนำซ้ำการเรียนนี้มีไว้เรียนเฉพาะจากคำสอน คำบรรยายในชั้น ต้องอ่านหนังสือ ต้องเขียน ต้องจด ต้องคิด นอกตัวรับตัวร่า นอกคำบรรยายเป็นอันมาก จึงจะมีความรู้แท้��识 ในนำมายใช้ประโยชน์ใน การธนาคาร

ฝ่ายท่านผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ในธนาคารต่าง ๆ ก็พึงสนับสนุนกำลังใจ ของท่านได้ hely ที่สำคัญข้อหนึ่งคือพยายามรับฟังข้อเสนอ และความคิดเห็นของ

พนักงานของท่านที่ได้มารับการอบรม เพื่อธรรมดาง่ายที่สุดใจแล้วเรียนอบรมไป ย่อมจะครับ
แสดงออกซึ่งความคิดเห็น ถูกบ้าง ผิดบ้าง ก็ทำเนา ถ้าไม่คิดไม่พูดก็ผิดวิสัยของผู้รักเรียน
ในที่สุดนี้ หมายอัญเชิญคุณพระคริสตันครับ จงดลบันดาลให้การทดสอบจัดตั้งสถาน
การอบรมวิชาการ ของสมาคมธนาคารไทยนี้ประสบแต่ความสำเร็จ และขอความสุขความ
เจริญ จงมีแต่ครูบาอาจารย์และผู้รับการอบรม ได้นำวิชาความรู้มาให้เป็นประโยชน์แก่การ
ธนาคารและเศรษฐกิจของไทยสืบไป

คำปราศรัย
ของ พณฯ ม.ร.ว.กีกอกฤช์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี
เนื่องในงานวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2519
ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

นักเรียน นิสิต นักศึกษา และเยาวชนที่รักทั้งหลาย

วันนี้จัดได้ว่าเป็นวันสำคัญของชาติวันหนึ่งในรอบปี เพราะเป็นวันที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในความสำคัญของเด็กและเยาวชน รวมทั้งความรู้สึกปรบพิดชอบในการสร้างเสริมเยาวชนให้เป็นพลังในการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง การดำเนินการเพื่อชี้นำให้เห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนของชาติตั้งแต่วันนี้ ในแต่ละปีบรรดาผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนทุกฝ่ายทั้งที่เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ หน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาล ได้ร่วมมือกันจัดงานลองวันเด็กและเยาวชนแห่งชาติขึ้น โดยมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ ความสำคัญแห่งตน การเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้า และสนับสนานตามสมควร นอกจากนี้ยังได้อีกเป็นประเพณีสืบท่องกันมาว่า ในวันสำคัญนี้ นายกรัฐมนตรีจะต้องแสดงความปราถนาดี ความมุ่งหวัง การขอร้อง การให้โอวาท เพื่อเป็นข้อคิดและเป็นแนวทางแก่เด็กและเยาวชนของชาติ ซึ่งจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบการเปลี่ยนแปลงสร้างสรรค์สังคมสืบทอดมาจากบรรดาผู้ใหญ่ซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่บริหารและรับผิดชอบสังคมในปัจจุบัน ดังนั้น เนื่องในวันอันเป็นมงคลนี้ กระผมโครงขอส่งความระลึกถึงและความปราถนาดีมายังบรรดานักเรียน นิสิต นักศึกษา และเยาวชนทั้งหลายด้วยความจริงใจเป็นเบื้องต้น

นานาอารยประเทศต่างยอมรับและตระหนักถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนว่า เป็นกลุ่มพลังพื้นฐานสังคม และชาติบ้านเมืองในปัจจุบันที่จะชี้ให้เห็นความก้าวหน้าหรือเสื่อมถอยของสังคมและประเทศชาติในอนาคต หากเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีความสมบูรณ์พร้อมตามฐานะแห่งวัย ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และการกระทำดี แล้วก็เป็นที่เชื่อได้ว่า อนาคตของสังคมและประเทศชาติจะมีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป แต่ในทำนองตรงกันข้าม หากเด็กและเยาวชนของชาติขาดความสมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งมีพุทธิกรรมที่ไม่เหมาะสม ก่อปัญหาให้แก่สังคมก็สามารถพูดได้ว่า อนาคตของสังคมและประเทศชาติจะมีแต่ความคลอนแคลนไม่มีความมั่นคงและเสื่อม

ถอย ล้าหลังกว่าสังคมและประเทศไทยอื่น เพราะจะนั่นเด็กและเยาวชนในปัจจุบันคือเย็นชีชะตาของชาติบ้านเมืองในอนาคตได้เป็นอย่างดี

กระผมในฐานะนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารประเทศชาติในปัจจุบันนี้ ได้ตระหนักรู้ถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยได้พิจารณา ว่าเด็กและเยาวชนซึ่งมีอายุไม่เกิน 25 ปี ในขณะนี้มีจำนวนมหาศาลไม่น้อยกว่า 25 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 63 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ ประกอบกับวัยอายุระดับนี้ มักจะเป็นวัยแห่งความเคลื่อนไหวมีความกระตือรือร้นเรื่องราวจัง และต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลงของสังคมในทางที่ดี สอดคล้องกับวิธีชีวิตและคตินิยมของคนไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี สมควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้กร้างขาวงแพร์ helying ฯ ขึ้นไป รัฐบาลได้มองเห็นความจริงข้อนี้ จึงได้มีนโยบายให้การส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ และองค์กรของเอกชน ที่มีกิจกรรมสร้างเสริมความเจริญงอกงามของเด็กและเยาวชน ตลอดจนกลุ่มของเยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่ได้รวมตัวกันจัดทำกิจกรรมเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง และสร้างประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองอย่างจริงจังมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน กระผมมีความเข้าใจว่าเด็กและเยาวชนเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ แสวงหา เพื่อ เสริมสร้างแนวความคิด และกำหนดท่าทีในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสม ทั้งนี้ เพราะโดยความเป็นจริงเด็กและเยาวชนทั่วไปมีความต้องในประสบการณ์ และความเจนจัด ในชีวิต ประกอบกับเป็นวัยที่ยังไม่มีความมั่นคงในอารมณ์มากนัก เมื่อกระทำการใดจึง มักจะแสดงความใจร้อน ต้องการเห็นความสำเร็จอย่างรวดเร็ว ดังนั้น พฤติกรรมของคนในวัยนี้บางครั้งมักขาดการพิจารณาคร่ำครวย ยึดมั่นในความคิดและการกระทำของตนเองมากเกินไป จึงอาจทำให้เจตนาบริสุทธิ์และความตั้งใจจริงในการกระทำการใดก็ตามนั้นเป็นผลเสีย ต่อตนเองและสังคมได้ รัฐบาลได้ตระหนักรู้ถึงความจริงดังกล่าว จึงพยายามให้ความเห็นใจ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และให้ข้อมูลแนะที่จะเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชนอย่างเต็มที่

อย่างไรก็ตาม ในการส่งเสริมและสนับสนุนเด็กและเยาวชนให้เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและชาติบ้านเมือง นอกจากจะเป็นหน้าที่ของบรรดาพ่อแม่ปู่คุณ หน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชน รวมทั้งรัฐบาลที่จะต้องให้การคุ้มครอง ดูแล ให้โอกาสในการศึกษาเล่าเรียน และได้รับการอบรมเพื่อความเจริญทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา แล้วควรจะเป็นหน้าที่ของเด็กและเยาวชนเองด้วยที่จะต้องมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการเสริม

สร้างความก้าวหน้าของตนเอง เพื่อจะได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองแล้ว แม้คนอื่นจะให้การสนับสนุนส่งเสริมอย่างจริงจังเพียงใดก็ตาม ผลที่ได้รับก็คงจะไม่เต็มเม็ดเต้มหน่วย ตามที่ได้มุ่งหวังไว้

การที่จะเสริมสร้างให้เด็กและเยาวชนในปัจจุบันเป็นพลังสืบพอดการเปลี่ยนแปลง และสร้างสรรค์ชาติบ้านเมืองในอนาคตต้นนี้ เด็กและเยาวชนในปัจจุบันจะต้องเรียนรู้และฝึกฝนตนเองให้เกิดความสำนึกรัก มนิสัยและพฤติกรรมที่ดี ทั้งในด้านการพูดคุย คิดค้น ทำต่อ และมีน้ำใจต่อ เช่น มีนิสัยรักความจริง ชอบพูดความจริง ใช้เวลาไปเราระ รักษาคำมั่นสัญญา มีความคิด รักความก้าวหน้า ชอบเหตุผล เคราะห์ความคิดเห็นของผู้อื่น สุภาพอ่อนน้อม ขยันหมั่นเพียร มีความจริงใจในการทำงาน มีจิตใจโอบอ้อมอารี ไม่ดูถูกเพื่อนมนุษย์ ผูกความสามัคคีในหมู่คณะ และรู้จักการประสานประ同胞กับหมู่คณะอื่น เพื่อความก้าวหน้ามั่นคงของชาติ เป็นต้น ดังนั้น เด็กและเยาวชนไทยจะต้องหมั่นฝึกตนให้เป็นคนดี ทั้งทางด้านกายภาพ และจิตใจ เพื่อเป็นศักดิ์ศรีและสร้างความก้าวหน้าของตนเอง ครอบครัว หมู่คณะ และชาติบ้านเมือง

นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนไทยควรหมั่นฝึกตนให้เป็นคนมีวินัยในตัวเอง ยึดถือและรักษาภาระเบี่ยบและกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ เพราะภาระเบี่ยบและกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นหลักประกันความสงบสุขของสังคม ถ้าบุคคลในสังคมมีดีก็อปปิ้งบุคคลตาม แต่ถ้าหากบุคคลในสังคมพากันละเมิดระเบียบ และกฎเกณฑ์ของสังคมแล้ว แน่นอนสังคมนั้น ๆ ย่อมประสบกับความวุ่นวาย ไม่มีความมั่นคงเกิดความอ่อนแอก่อนการที่จะรักษาและสร้างความก้าวหน้าของสังคมให้ดีได้

สังคมทุกรอบล้วนจำเป็นต้องมีระเบียบและกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นแนวคิดที่อปปิ้งบุคคลในสังคมนั้น ครอบครัวก็มีกฎเกณฑ์ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองตั้งขึ้น โรงเรียนก็มีระเบียบของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ สถานที่ทำงานก็มีระเบียบในการทำงานของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ สมาคมก็มีระเบียบข้อบังคับสำหรับบุคคลที่เป็นสมาชิกจนถึงประเทศชาติ ก็มีกฎหมายต่าง ๆ เป็นเครื่องยึดที่อปปิ้งบุคคลของประชาชนในประเทศ แม้แต่การแข่งขันกีฬาก็ต้องมีกติกาสำหรับการเล่นกีฬา รวมความได้ไว้กับมนุษย์เรานี่จะเป็นและกฎเกณฑ์ของสังคมไม่พ้น ยิ่งโตขึ้นเมื่อโอกาสเข้าร่วมกับสังคมต่าง ๆ มาเรื่องท่าทาง ก็ยิ่งประสบกับภาระเบียบข้อบังคับมากขึ้นเท่านั้น เพราะฉะนั้น ในการที่จะดำเนินการให้สังคมมีความสุขได้ ทุกคนในสังคมจะต้องมีวินัย ปฏิบัติ

ตามระเบียบและกฎหมายที่บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมได้ยอมรับกำหนดขึ้น เพราะฉะนั้นเด็กและเยาวชนไทยจึงมีส่วนอย่างสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติได้ โดยการปฏิบัตินเป็นคนมีวินัย ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายของสังคมที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศไทย ซึ่งได้ผ่านการเห็นชอบจากผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่แล้ว

แต่ยังไงก็ต้องมีความเชื่ออย่างแน่นอนว่า ความดีและการมีวินัยย่อมเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้องกว่าความไม่ดีและการไร้วินัยแน่นอน เมื่อมีความเชื่อถังกล่าวแล้ว ท่านทั้งหลายจะต้องมีจิตใจเข้มแข็งสามารถเอาชนะกิเลส ที่จะซักนำให้ไปสู่ในทางเสีย และมีความตั้งใจจริง หนันผึ่กฝนตนเองให้เป็นคนดีมีวินัยประจำ กระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนอื่นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีการปกครองในระบบประชาธิปไตย เคราพรัชดีศรีของความเป็นมนุษย์ ไม่มีการบีบบังคับ โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ความมีวินัย และยึดมั่นในความดีของประชาชน ในชาตินับเป็นความจำเป็นและเป็นสิ่งสำคัญที่จัดตั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีขึ้นอย่างเต็มที่

ดังนั้น เด็กและเยาวชนแห่งชาติ ปี 2519 นี้ กระผมจึงขอฝากข้อเตือนใจสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา และเยาวชนทั้งหลาย เป็นคำวินัยสั้น ๆ ว่า “เด็กที่ต้องการเห็นอนาคตของชาติรุ่งเรือง จะต้องทำตัวให้มีวินัยเสียแต่บัดนี้” และขอให้เด็กและเยาวชนทั้งหลาย ซึ่งเป็นความหวังของชาติน้ำหนึ่ง ใจประสมแต่ความสุขความเจริญ และมีความก้าวหน้าในชีวิตยิ่ง ๆ ขึ้นไป

สวัสดี

(ตัวอย่างคำประกาศ)

ของ ฯพณฯ จอมพลสุนทร พิมพ์ มนตรี
คำประกาศ
ประกาศทางวิทยุ และโทรทัศน์
วันที่ 1 มิถุนายน 2500

พื้นที่ของไทยที่รักทั้งหลาย

ตามที่ท่านทราบบ้างแล้วว่า ข้าพเจ้าได้ออกเดินทางตรวจราชการต่างจังหวัด ตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม นี้ ในระหว่างนั้นต้องบินกลับเข้ามากรุงเทพฯ 3 วัน เพื่อพบพูดจากรับรองประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา แล้วก็ออกตรวจราชการต่อไปอีกจนกระทั่งถึงวันที่ 24 เดือนนี้ รวมเวลาที่ได้ตรวจราชการทั้งหมด 14 วัน และได้เดินทางผ่านจังหวัดต่าง ๆ 19 จังหวัด คือ จังหวัด กาญจนบุรี, สุพรรณบุรี, ชัยนาท, อุทัยธานี, สิงห์บุรี, เพชรบูรณ์, อุดรธานี, สารคาม, กาฬสินธุ์, มหาสารคาม, ร้อยเอ็ด, ศรีสะเกษ, นครราชสีมา, ยะลา, นครนายก, ปราจีนบุรี, ฉะเชิงเทรา, และ ชลบุรี

ความมุ่งหมายของการตรวจราชการครั้งนี้ เพื่อพิจารณาภาระเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่อันแห้วเรื่องราษฎร ฉะนั้น จึงขอให้ด้วยพิธีร้องการรับรองทั้งหลายและทำเป็นแบบตรวจราชการสำน้ำม คำที่ให้ในกันยนพักตัวเดินที่ หาอาหารรับประทานกันเอง โดยไม่รุนแรงทางบ้าน เมือง ถึงกระนั้น เมื่อทางบ้านเมือง และราษฎรบางแห่งรู้ข่าว ก็ได้ให้ความช่วยเหลือขึ้นมาพเจ้าขอแสดงความขอบคุณไว ณ ที่นี้ด้วย

ข้าพเจ้าได้ตรวจพิจารณาภาระเศรษฐกิจ การทำมาหากิน และความเป็นอยู่ของราษฎร โดยทั่วไป กระทำให้เกิดความรู้สึกนึงก็คิดหลายประการ ซึ่งไม่สามารถจะบรรยายทุกสิ่งทุกอย่าง ในการประศรัยวันนี้ได้ ข้าพเจ้าจะหยิบยกขึ้นมากล่าวที่นี้เพียง 2 ประการ คือ เรื่องทางคุณภาพ และเรื่องน้ำ ซึ่งส่วนมากทุกจังหวัดต้องการ

ในเรื่องคุณภาพนั้น อันที่จริงรัฐบาลก็ได้สนใจสร้างถนนหนทางขึ้นมาก ในระหว่าง 25 ปีมานี้ แต่โดยเหตุที่ว่าเมื่อสามีก่อน 25 ปีนั้น รัฐบาลไม่สนใจในการสร้างทางหลวง เพราะจะทำให้เสียประโยชน์ของรถไฟทางหลวงของเรานำกระแทกทุกวันนี้ จึงนับว่ายังมีน้อยมากไม่พอ กับความต้องการของประชาชน ซึ่งเพิ่มขึ้นมาก และภาระเศรษฐกิจซึ่งขยายตัวอุ่นไป ใน การตรวจราชการครั้งนี้ ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงเดินทางในถนนที่ดีอยู่แล้ว ส่วนมากที่สุดได้เดินทางใน

แก้วกินทนน์ไม่ดี หรือยังไม่มีภูมิและข้าพเจ้าออกเดินทางเมื่อถึงจุดฝัน เพื่อให้ประจักษ์แก่ต้น เอง ในเรื่องความยากลำบากของคุณนาคม และข้าพเจ้ากู้สืบมากขึ้นทุกทีว่า ทางคุณนาคม เป็นเส้นชีวิตที่ไม่เฉพาะแต่ในทางเศรษฐกิจ แต่เป็นเส้นชีวิตของการปกครอง การรักษา ความปลอดภัยของชาติ และทุกสิ่งทุกอย่าง ข้าพเจ้าได้ตัดสินใจแน่แน่ว่า จะต้องเพิ่มพูน ความพยายามขึ้นอีกเท่าตัวในการสร้างเสริมทางคุณนาคม

แผนหนทางนั้นของแพ่งมาก ถ้าจะทำให้การใช้ได้ทุกฤดูกาล ก็ต้องคิดว่าเป็นมูล ค่าไว้กิโลเมตรละ 1 ส้าน หรืออย่างต่ำ 5-6 แสนบาท เพราะฉะนั้นการสร้างถนนจึงต้อง ใช้ความคิดอย่างรอบคอบว่า เมื่อได้สร้างขึ้นแล้วจะได้ผลทางเศรษฐกิจคุ้มกันหรือไม่ สภาพ พัฒนาการเศรษฐกิจสนับสนุนให้สร้างเพียงเต็มใจจริง ๆ ว่า จะเกิดผลดีทางเศรษฐกิจ เช่น ในการส่งสินค้าและการสัญจรไปมาระหว่างจุดที่มีพลเมืองมากอยู่แล้ว แต่ในการเดินทางตรวจ ราชการครั้นนี้ ข้าพเจ้ามีความรู้สึกอย่างหนึ่งว่า เราไม่อาจจะทอด้วยผู้คนเดินใหญ่แห่งหนึ่ง แห่งเดียวของเราไว้ตะวันตกของเรา เพียงในเขตที่เป็นท้องที่ของจังหวัดกาญจนบุรี อุทัยธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กับกรุงเทพฯ พระมหานคร เส้นทางคุณนาคมยังขาดอยู่มาก และยิ่ง ขึ้นไปปีกตะวันออกเฉียงเหนือด้วยแล้วยังมีพื้นที่หลายหมื่นตารางกิโลเมตรที่เราซึ่งไม่ได้ แต่ต้อง ไม่ได้ทำอะไรเลย ทั้ง ๆ ที่รู้กันว่ามีป่าไม้และทรัพยากร เช่นแร่ชนิดต่าง ๆ แต่เรา ก็เข้าไปไม่ถึง ป่านนี้คนอื่นจะมาขุดศันต์ตรวจสอบความคุ้มได้ การเป็นเช่นนี้ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าเรา จำเป็นต้องเสียบ้างในเรื่องการทำถนน คือแม้จะไม่เห็นผลในทางเศรษฐกิจในทันทีทันใด เรา ก็จะคิดถึงการณ์ไกลและควรรีบหลักไว้ไม่ควรจะปล่อยทั้งผืนแผ่นดินอันกว้างใหญ่ไว้โดย ไม่มีทางเข้าไปถึง ถ้าหากมีถนนทางไว้บ้างพอสมควร ก็พอจะมีคนเข้าไปอาศัยอยู่และเริ่ม งานพัฒนาการอย่างที่เห็นอยู่ในสองฝ่ายถนนมิตรภาพในเวลานี้

ด้วยความคิดดังกล่าวที่ ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจในเบื้องต้นว่า จะสร้างถนนจากกาญจนบุรี ให้ถึงไทรโยค แล้วต่อไปถึงอำเภอท่องผาภูมิ ซึ่งปรากฏว่า มีผู้นำบ้านไปเริ่มทำการเพาะ ปลูกได้ผลดีอยู่บ้างแล้ว ตลอดจนเส้นทางหลายตอนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นี้เป็นตัว อย่างอันหนึ่งในบรรดาภูมายหลายแห่ง ที่ข้าพเจ้าคิดถึงเรื่องคุณนาคม

ในเรื่องนี้ เป็นความสำคัญสำหรับทุกสิ่งทุกอย่างประชาคมของมนุษย์เริ่มมีขึ้นใน ที่มีน้ำอยู่โดยธรรมชาติแต่น้ำโดยธรรมชาติไม่สามารถจะแยกจ่ายออกไปให้เพียงพอมนุษย์ ต้องการขยายตัวของประชาชน การลงแรงทำงานเพิ่มขึ้นจากธรรมชาติให้ไว เรื่องนี้เป็น ปัญหาสำคัญสำหรับภาคอีสาน คือร่วร้องกันมาข้านานว่ากันด้วย ถึงขนาดที่กล่าวกันว่า

ในบางที่ต้องเอาโคลนมาทำเลาน้ำรับกระแทก ข้าพเจ้าเดินทางอย่างทั่วถึงในภาคอีสาน ทั้งทางบกและทางอากาศข้าพเจ้าอาจยืนยันว่าอีสานกันดารน้ำ แต่เราจะต้องทำงานหนัก 2 ประการ ประการหนึ่งคือ หาที่เก็บกักน้ำไว้ ไม่ปล่อยให้ไหลหรือหืดแห้งไปเสียเปล่า อีกประการหนึ่ง คือทำทางระบายน้ำให้เข้าถึงหมู่บ้านได้สองประการนี้ กรมชลประทานก็ทำมามากแล้ว มีอ่างเก็บน้ำมากมายหลายแห่งในภาคอีสานที่กรมชลประทานทำไว้ แต่เราต้องทำอีกมาก

ในการเดินทางตรวจราชการครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้เห็นทุกร่างกายใหญ่ซึ่งเรียกว่า “ทุกๆ ลาร้องไว้” เท่าที่เห็นด้วยตา ก็ร่างกายใหญ่เหมือนทะเล เจ้าหน้าที่ปักครองบอกด้วยตาก็ร่างกายใหญ่เหมือนทะเล เจ้าหน้าที่ปักครองบอกข้าพเจ้าว่า เป็นเนื้อที่ประมาณเกือบ 2 ล้านไร่ อยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ดติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์ซึ่งอยู่น้ำ ๆ ทั่วเป็นทะเลอยู่ 1 เดือน หรือ 45 วัน เป็นปริมาณน้ำมากมายเหลือที่จะคณนา ครั้นแล้วน้ำก็หายไปหมด ทุกใหญ่นั้นก็ไม่สามารถจะทำประโยชน์อะไรได้ เรื่องนี้ก็ไม่เหลือความสามารถของกรมชลประทานได้สำรวจ และทำแผนผังอย่างละเอียดไว้แล้ว ที่จะพยายามกักกันไว้ไม่ให้ท่วมทุ่ง แต่ให้หล่อเลี้ยง ทุกใหญ่เมืองหาดใหญ่นั้นให้ทำการเพาะปลูกได้ อย่างน้อยเราจะมีที่นาเพิ่มขึ้นอีกเกือบ 2 ล้านไร่ นับว่าเป็นงานสำคัญอันหนึ่งที่จะต้องทำให้สำเร็จในอนาคต โดยการถ่ายเงินมาลงทุน นึกถึงว่าชนบ้างชาติเช่นออลเดา เข้าต้องสร้างเขื่อนอูกไปในทะเลกว้าง วิดน้ำทะเลออกให้เหลือแต่พื้นดินทำการเพาะปลูกได้ เราไม่ต้องลงทุนแรงถึงปานนี้ ที่ดินของเราก็มีอยู่แล้ว น้ำก็มีอยู่แล้ว เราเมืองนี้เพียงการปรับปรุงให้ใช้น้ำเป็นประโยชน์แก่ที่ดินได้จริง ๆ เท่านั้น

นอกจากนั้น บรรดาหัวหน้าองค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในภาคอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ หน่องหารที่จังหวัดสกลนคร เป็นสมบัติมีค่าสูงอันหนึ่งที่ธรรมชาติได้ให้แก่ภาคอีสานไว้ ถ้าได้ชุดลอก และปรุงแต่งพอสมควรรวมทั้งทำการเพาะพันธุ์ปลาให้ดี อีสานก็จะไม่ขาดอะไรเลย เรื่องเหล่านี้เป็นโครงการอยู่ในใจของข้าพเจ้า ซึ่งจะทำให้สำเร็จให้จังได้

สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ข้าพเจ้าคิดว่าซึ่งมีสู่ทางกระทำได้อีกมากมาย หากแต่เราขาดคนทำโดยจริงจัง และขาดหลักวิชาเท่านั้น ข้าพเจ้าขอเตือนเจ้าหน้าที่ปักครองทุกจังหวัดว่า โปรดอย่าทำแบบผักซีโดยหนาเข้มในบางจังหวัดที่ข้าพเจ้าเห็นและรู้สึก ขอให้ท่านทำโดยจริงจัง เข้าสู่ประชาชน คุณภาพเดล้ำกับประชาชนให้มากกว่านี้ ทั้งในการสอนและการอบรมฯ ตลอดจนการนำรับตัวของเข้าและตัวอย่าง สำหรับการดำรงชีพของประชาชนในภาคอีสานนี้ ส่วนมากยังตໍาอยู่มาก ประชาชนยังไม่ทราบข่าวใดความต้องการในสิ่งอันควรต้องการอยู่หลายประการ จึงกระทำให้ภาวะในทางเศรษฐกิจตามหลักเศรษฐศาสตร์ไม่ก้าวหน้าไปใน

ทางยังไก่ก็ควร การค้าขายและการขวนข่ายหาเงินหารัพย์สินให้ทวีเพิ่มขึ้นนั้น แทนจะกล่าวได้ว่า ไม่มีเลย และไม่ขวนข่ายพยายามกระทำ จะนั่นอาชีพส่วนใหญ่จึงตกอยู่ในมือของคนต่างด้าวแทนทั้งสิ้น เคยทำอย่างไรก็ทำอย่างนั้น ไม่เปลี่ยนแปลง ทรัพยากรของชาติก็ยังมีอยู่อีกเป็นอันมาก เช่นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดเลย ตลอดจนที่อื่นที่เราควรสนใจ ในบางแห่งข้าพเจ้ากู้สึกว่าทาง รัฐบาลเราก็ขาดความสนใจ และไม่สนับสนุนเท่าที่ควรมาซ้านาน จึงเป็นเช่นนั้น เมื่อได้ประสบการณ์เช่นนี้ และเมื่อได้ประมวลกันเข้าแล้ว บางครั้งก็เครียดสลดใจ บางครั้งก็มุ่นมาโนะในการสร้างชาติที่รักของเราราให้ทวีขึ้น

ข้าพเจ้ามีเวลาบรรยายเพียงเท่านี้ ส่วนเรื่องอื่นจะได้หาโอกาสหารือให้พื้นห้องทั้งหลาย ทราบภายหลังความข้อหนึ่งที่ข้าพเจ้าอยากรู้จะกล่าวไว้ที่นี้คือการท่องเที่ยวภายในประเทศของเรา เป็นอุปกรณ์อันสำคัญอันหนึ่ง ที่จะส่งเสริมความรักชาติ รักประเทศไทย เพิ่มพูนความประณานอันแรงกล้าที่จะทำให้ประเทศไทยของเราเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นไป และเป็นทางหนึ่ง ที่จะให้ความภาคภูมิใจในชาติของเรา เพราะว่าของดีของงามที่ชาติตั้งหล่ายมีอยู่นั้น ธรรมชาติ ก็ให้แก่เราไว้อย่างไม่แพ้ชาติใดเราจะต้องลงแรงแต่เพียงปุ่งแต่งธรรมชาติให้ดีขึ้นเท่านั้น ทุกครั้ง ที่ข้าพเจ้าออกตรวจราชการต่างจังหวัด ข้าพเจ้าก็มีกำลังใจ มีความมานะพยายามยิ่งขึ้นจะทำงานเพื่อประเทศไทย ข้าพเจ้าเชื่อว่าคนไทยทุกคนจะต้องมีความรู้สึกเช่นนี้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า จึงอยากรักษาช่วงสั่งเสริมให้ชาวไทยเรางด เดินทางท่องเที่ยวไปในประเทศไทยเรางดให้มากขึ้น โรงเรียนต่าง ๆ ควรจะจัดให้มีการท่องเที่ยวเป็นคณานำรับนักเรียนในเวลาหยุดเรียน มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาขั้นสูง ตลอดจนถึงสมาคมและஸโมสรทั้งหลาย แทนที่จะทุ่มเงินทองไปในทางจัดงาน และสโมสรทั้งหลาย แทนที่จะทุ่มเงินทองไปในทางจัดงานราตรี เต้นรำหรือชุมนุมเรื่องบันเทิงใจกันในกรุงเทพฯ อย่างบ่อยครั้ง ข้าพเจ้าอยากรักษาให้เปลี่ยนการจัดการท่องเที่ยวทัศนาจรภายในประเทศ ซึ่งจะได้ผลทางความรู้และทางจิตใจดีกว่า

พูดถึงการสร้างความสามัคคี สามารถจะสร้างได้อย่างดี ในการเดินทางร่วมกัน มีความเข้าใจรู้จักนิสัยใจคอกัน รักษาที่ระลึกแห่งมิตรภาพไว้ได้นานกว่าริบธีอื่นและผลตีที่สุด เท่าที่จะดีได้ คือความรักประเทศไทยอย่างแน่นแฟ้น ความเข้มแข็งของเลือดไทย อันไม่มีเหือดหาย ตลอดจนความมานะพยายามจะเกิดขึ้นในดวงใจของเราเองที่จะสร้างความรัมนา ภารให้แก่ประเทศไทยที่รักของเรารา

พื้นของชาวไทยที่รักทั้งหล่ายข้าพเจ้าขอรักษาท่านจนกว่าจะประسانสมานความสามัคคี กันก้มหน้าก้มตาสร้างชาติของเราให้เจริญก้าวหน้าเข้มแข็งยิ่งขึ้น ในท่ามกลางวิกฤติการณ์

ของโลกและนี้ทุกวิถีทางขอให้พื่น้องชาวไทยหงหงหลายสืบอาคำปราศรัยของข้าพเจ้าในวันนี้ เป็นรายงานการเดินทางตรวจราชการของข้าพเจ้าส่วนหนึ่งต่อประชาชนสำคัญของข้าพเจ้าเมื่อโอกาส เดินทางตรวจราชการต่อไปอีก ก็จะได้รายงานให้พื่น้องทั้งหลายทราบอีกเป็นลำดับไป

ข้าพเจ้าขอวิงวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และอาぬภาพทุกสถาน จงให้เลือดไทยเข้มข้นอบอุ่น อยู่ตลอดกาล และจะช่วยกันสร้างชาติทุกวิถีทางให้สำเร็จดังปรารถนา โดยให้เพียงลีกโดยทั่ว กันว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เป็นสิ่งมีค่าเหนือกว่าสิ่งใด แม้แต่ชีวิตของเรา.

สรัสตี.

(ตัวอย่างการกล่าวให้โอวาท)

โอวาท

ของ นายบุญชูนະ อัตถากร เอกอัครราชทูตไทยประจำสำหรับอเมริกา

ในพิธีมอบประกาศนียบัตร ณ โรงเรียนกรุงเทพโปลิเทคนิค

วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2519

ท่านผู้อำนวยการ คณาจารย์ นักศึกษา และท่านผู้มีเกียรติ

ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสมาทำพิธีมอบประกาศนียบัตร แก่นักศึกษาที่จบหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนกรุงเทพโปลิเทคนิค อีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะเดินทางไปรับราชการในสหราชอาณาจักรอเมริกา ก็ได้เคยมาทำพิธีนี้แล้ว 2 ครั้ง

ในระยะ 3-4 ปีที่ผ่านมา โรงเรียนกรุงเทพโปลิเทคนิค ก็ได้พัฒนากิจการให้เจริญ ก้าวหน้าไปเป็นอย่างมาก นักศึกษาจะได้ทำการก่อสร้างอาคารใหม่หลังนี้แล้ว ก็ได้มีการปรับปรุงหลักสูตร และวิธีการสอนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น ซึ่งข้าพเจ้าในฐานะที่นักวิชาการ รู้สึกชื่นชมยินดี เป็นอย่างยิ่ง เพราะประโยชน์ในการพัฒนากิจกรรมของโรงเรียนทั้งในด้านอุปกรณ์การสอน ก็ดี และหลักสูตรที่จะประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่นักศึกษาก็ดี ส่วนแต่เป็นผลประโยชน์ แก่ชาติบ้านเมืองโดยทางตรงและทางอ้อมทั้งสิ้น

ในปัจจุบัน รัฐบาลได้พยายามที่จะส่งเสริมให้คนไทย มีวิชาความรู้ และความสามารถ ในแขนงต่าง ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนากำลังคนของชาติ โรงเรียนกรุงเทพโปลิเทคนิค ได้มีส่วน ในการสนับสนุนนโยบายนี้ของรัฐบาล โดยการพัฒนากิจกรรมของโรงเรียน และฝึกฝนส่งเสริม นักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ ที่จะออกไปประกอบอาชีพได้

สำหรับนักศึกษาที่จบหลักสูตร และได้รับประกาศนียบัตรในวันนี้ ข้าพเจ้าขอแสดง ความยินดีอย่างจริงใจ วันนี้นับว่าเป็นวันสำคัญที่สุดวันหนึ่ง ในชีวิตของท่าน เพราะท่านได้ ก้าวจากการเป็นนักศึกษาที่ต้องอยู่ในอุปการะของบิดามารดา หรือผู้ปกครองมาเป็นผู้ใหญ่ ที่จะต้องออกไปประกอบอาชีพของตนเอง เพื่อวางแผนฐานะให้แก่อนาคตของตนและครอบครัว ประกาศนียบัตรที่ท่านได้รับนี้ ความจริงเป็นเพียงแต่กระดาษ ซึ่งไม่สามารถจะบันดาลพราย สินเงินทองให้แก่ท่าน และมีวันที่จะสูญหายฉีกขาดໄไปได้ แต่สิ่งที่ท่านได้รับจากการที่ได้มา ศึกษาในโรงเรียนนี้ คือวิชาความรู้ซึ่งจะติดตัวและคงตลอดไป วิชาความรู้นี้ไม่วันจะสูญหาย

นิภาคเป็นสมบัติอันล้ำค่าที่จะอ่อนวันประโภชน์ และดับบันดาลทรัพย์สินเงินทองให้เก่าท่านได้ในอนาคต แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับด้วของท่านเอง หากท่านมีวิชาความรู้แม้จะมากเพียงไร แต่ไม่มีความยั่นหมั่นเพียร และมีความชื่อสัตย์สุจริต บปภ.บจtanในท่านองค์ลงธรรมแสวง ท่านก็ไม่สามารถที่จะใช้วิชาความรู้ให้เป็นประโภชน์แก่คน และแก่ชาติบ้านเมือง ได้เท่าที่ควร

ฉะนั้นในโอกาสนี้ ขอครรช.ให้นักศึกษาที่จบหลักสูตรในปีทุกท่านลงระลึกอยู่เสมอว่า ท่านเป็นผู้ที่พัฒนาแล้ว มีวิชาความรู้ที่พอจะไปประกอบอาชีพ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนเอง ของครอบครัว ของประเทศชาติ แต่การที่ท่านจะประสบความสำเร็จ แค่ไหนเพียง ใจนั้น นอกจากวิชาความรู้แล้ว ท่านก็จะต้องมีความยั่นหมั่นเพียรในการงาน มีความชื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง ต่อหน้าที่ และต่อประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของเรา ข้าพเจ้าขออ่อนวยพรให้นักศึกษาที่สำเร็จหลักสูตรการศึกษารุ่นที่ 5 และรุ่นที่ 6 ทุกท่านลงประสบความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าในส่วนตัว และการงานทุกประการ.

(ตัวอย่างการกล่าวคำอวยพร)

คำกล่าวอวยพรในงานพิธีมงคลสมรส *

ท่านเจ้าภาพ และแขกผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีมาก ที่ได้รับเกียรติจากท่านเจ้าภาพให้มากล่าวคำปราศรัย เพื่อเป็นการอวยพรให้พิธี แก่คู่บ่าวสาวเนื่องในงานพิธีมงคลสมรสครั้งนี้

ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีกับ คู่บ่าวสาวในโอกาสนี้ด้วย ที่ทั้งสองคนได้ตกลงปลงใจสละชีวิตโสด หันมาร่วมชีวิตคู่ครองเรือน ซึ่งนับเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงให้แก่ตัวเอง และในขณะเดียวกันก็พากันก้าวสู่ประตูทอง เพื่อความสุข และสุขชีวิตของคู่บ่าวสาว

ในฐานะที่ข้าพเจ้าเคยผ่านชีวิตโสด และมีครอบครัวแล้ว จึงได้ทราบว่า วันแรกของ การเข้าสู่ประตูวิวาห์นั้น เป็นวันสำคัญที่สุดในชีวิต และเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพจากความเป็นโสด ซึ่งมีอิสระเสรีทุกอย่างมาสู่การมีภาระผูกพัน และรับผิดชอบมากขึ้น ก็หมายความว่าได้ถูกจำกัดขอบเขตเสรีภาพแบบชีวิตโสดลงมาบ้าง จึงควรรู้ผ่ากห้อคิดบางประการ เพื่อเป็นคติเตือนใจสำหรับคู่สมรสในวันนี้

เราทราบกันดีแล้วว่า สังคมไทยของเรายอมรับนับถือบุคคลที่มีครอบครัวแล้วมากกว่า คนที่ยังโสด ดังจะเห็นได้จากการการหรือธุรกิจการงานก็ดี มักจะเลือกเอาบุคคลที่มีครอบครัวแล้ว เป็นผู้บริหารงาน หรือต้องรับผิดชอบหน้าที่สำคัญ ๆ เช่น อธิบดี รองลงไปจากความรู้ความสามารถและความประพฤติดีเด่น เมื่อเป็นเช่นนี้ การแต่งงานจึงช่วยสร้างความเชื่อถือในวงสังคมให้แก่คู่สมรสมาก นอกจากนี้ชีวิตคู่ครองเรือน ย่อมจะเป็นชีวิตที่อบอุ่นทั้งกายและใจ ไม่อ้างว้าง เปป่าเปลี่ยว เช่นชีวิตโสด สุภาษณ์เก่าของไทยเรามีอยู่ว่า “ผัวเมียเท่านั้น เป็นผู้ร่วมทุกข์ร่วมสุขอย่างแท้จริง” ข้อนี้เป็นการยืนยันว่าการมีชีวิตคู่มีความสำคัญเพียงไร และผู้ที่จะร่วมเป็นร่วมตายกันได้อย่างแท้จริง มิใช่ครอื่น นอกจากสามีและภรรยาเท่านั้น

ข้อที่อยากจะฝากอีกข้อหนึ่ง คือคู่สมรสใหม่ จะต้องไม่ลืมว่าชีวิตสมรสในวันแรกที่แต่งงาน เปรียบเสมือนการที่เกิดใหม่ ย่อมต้องการการกระหนณอมอย่างมาก และชีวิตสมรสจะโดยวนโดยวนพร้อม ๆ กับเพชรบูรณ์การณ์ที่แปลงและใหม่ร่วมกัน

* ด้วยความอนุเคราะห์จาก ดร.ทัย กิริมยรุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คู่สมรสที่ครองรักรองเรือน ด้วยความสุขสุดชื่น แล้วราบรื่นดีนั้น มักจะเป็นคู่ที่เข้าใจกันได้ รู้จักผ่อนสั่นผ่อนเยว่าให้แก่กันและกันซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมาก และเป็นสื่อสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงความรักความเห็นใจและความหอนหวานของชีวิตสมรส ให้คงอยู่เรื่อยไป สามีที่ฉลาด มักจะยึดพุทธธรรมที่ว่า “ omnibus modis est bonum ” ในญี่ปุ่นเรียกว่า “ ให้ภูมิใจในเรือนให้เก็บราย ” และ “ ยกย่องภาราภิเษมนี้ โอกาส ” ฯลฯ แล้วรับรองว่าเหตุการณ์ภายในครอบครัวจะเรียบร้อยดียิ่ง ในขณะเดียวกัน ภารายที่หลักแหล่งก็จะรู้จักสนใจและห่วงใยในครอบครัว สามีด้วยการปรนนิบัติตามหน้าที่ เช่น เมื่อสามีกลับจากทำงานก็ยิ้มรับ รวมทั้งเอาใจใส่ดูแลญาติข้างเคียงของสามีด้วยใจรักก็เช่นได้ว่าครอบครัว จะมีความสุข

เรื่องสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่คู่สมรสทุกคู่ต้องพบ คือความรับผิดชอบตามหน้าที่ ของสามีและภารยา ในฐานะบิดาและมารดาของบุตรเมื่อต่างฝ่ายต่างมีภาระเพิ่มขึ้น โอกาส ที่จะเออกເใจซึ่งกันและกันเหมือนในตอนแรกของการแต่งงาน อาจจะลดน้อยลง แต่คู่สมรสที่ฉลาดจะไม่ปล่อยให้เหตุการณ์นี้ มาขัดขวางความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ที่ต้องรับผิดชอบเป็นอย่างดี แล้วเหตุการณ์จะผ่านไปด้วยดี

ข้อสำคัญมีอยู่ว่า เมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นในครอบครัว สามีและภารยาจะต้องหันหน้าเข้าหากัน อย่าหันหลังให้กัน มีอะไรก็พูดกันสองคนก่อน ตราบใดที่การปรึกษาหารือ มีเพียงสองคน เรื่องต่าง ๆ มักจะลงอยู่ด้วยดีเสมอ และสุดท้ายทั้งสองเจ้าของก้าวว่า “ การสมรสจะเหมือนกับการเดินทางไปศรีดินแดนที่น่าทึ่นที่น่าเยี่ยมชม ถ้าเราสามีภรรยาก็มาใช้ให้ร้าไว้และมองดูความเชี่ยวชาญของชีวิตสมรสตัวเองได้ ”

ทัพเจ้ายกอวยพรให้คู่สมรสในวันนี้ จงมีความสุขสุดชื่นในการครองรัก ครองเรือน ตลอดไป พร้อมกันนี้ทัพเจ้าขอเชิญท่านที่มาในงานนี้ดื่มอวยพรแก่คู่สมรสด้วย